

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

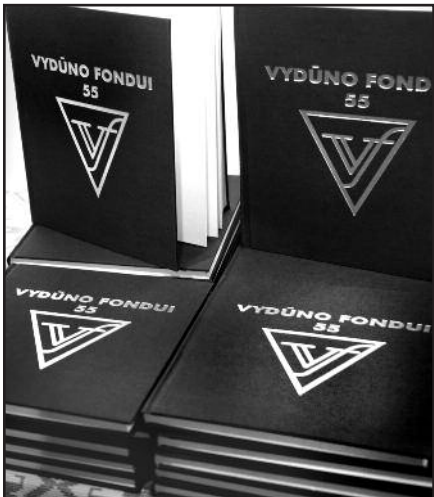
KETVIRTADIENIS – THURSDAY, BALANDIS – APRIL 7, 2011 • Vol. CII Nr. 51

Kaina 1 dol.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 04-06-11

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Knygos „Vydūno fondui – 55“ sutiktuvės.
– 8 psl.

- **Tema: Požiūris į išeiviją**
- **Apie auksinius ateitininkų ir skautų bendravimo laikus**
- **Audiatur et altera pars**
- **„Pirmoji banga“ keliauja toliau**
- **Naujasis NY LAK pirmininkas**
- **Pasikalbėjimas internete apie knygą**
- **Skautybės kelias**
- **„Draugo“ lietuviukai**
- **Knygnešių krepšyje – tautų likimas**
- **Gyvenimo nuotrupos (4)**
- **Lietuva atvėrė duris verslui JAV**

Valiutų santykis
1 USD — 2.42 LT
1 EUR — 3.45 LT

Paskirtas naujas PLB Lituanistikos katedros UIC vedėjas

Čikaga („Draugo“ info) – Šių metų balandžio 4 dieną, pirmadienį, University of Illinois at Chicago įvyko naujo PLB Lituanistikos katedros vedėjo prof. Giedriaus Subačiaus inauguracija. Renginio metu medalioną prof. Subačiui įteikė laikina UIC College of Liberal Arts and Sciences dekanė Astrida Orle Tantillo. Ta proga prof. Subačius susirinkusiems perskaitė inauguracinę paskaitą „The Lithuanian Jungle“ apie Upton Sinclair romaną „The Jungle“.

Prof. Subačius, daktaro laipsnį apgynęs Vilniaus universitete, yra kelių monografijų autorius, tarp jų ir „Upton Sinclair: The Lithuanian Jungle“ (2006) ir „Lietuvių kalbos ekspertai Rusijos imperijos tarnyboje: Dmitrijus Kaširinas, Zacharijus Liackis, Andrius Poidėnas“ (2011). Jis yra vienas iš lingvistikos žurnalo „Archivum Lithuanicum“ įkūrėjų ir redaktorių. 2009 metais prof. Subačius buvo apdovanotas Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos už nuopelnus lietuvių kultūrai ir mokslui.

Dvidešimt šešerius metus UIC

University of Illinois at Chicago naujo PLB Lituanistikos katedros vedėjo prof. Giedriaus Subačiaus inauguracijos metu medalioną prof. Subačiui įteikė laikina UIC College of Liberal Arts and Sciences dekanė Astrida Orle Tantillo.

Dalios Cidzikaitės nuotr.

Slavų ir baltų kalbų ir literatūrų skyriuje gyvuojanti Lituanistikos katedra, vienintelė tokia Jungtinėse

Amerikos Valstijose, buvo įkurta 1984 metais PLB fondo. Ilgus metus jai vadovavo prof. Violeta Kelertienė.

EEE ir Norvegija skirs Lietuvai 280 mln. litų paramos

Oslos (BNS) – Lietuva netrukus galės pradėti naudoti 268,2 mln. litų paramos, skirtos mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus ir skatinti dvišalį bendradarbiavimą.

Lietuvos finansų ministrė Ingrida Šimonytė pasirašė Susitarimo memorandumus, atversiančius kelią naujai Europos ekonominės erdvės (EEE) ir Norvegijos finansinių mechanizmų paramos daliai, pranešė Finansų ministerija.

Planuojama, kad iš paramos lėšų aplinkosaugai ir kultūros bei gamtos paveldo išsaugojimo, menų įvairovės skatinimo projektams atiteks didžiausia suma – 74,3 mln. litų. Po 27,6

mln. litų bus skiriama žaliosioms pramonės naujovėms ir bendradarbiavimui.

Paramos sulauks teismų (26,6 mln. litų), teisėsaugos (38,4 mln. litų), visuomenės sveikatos (20,7 mln. litų), deramo darbo ir trišalio dialogo (1,6 mln. litų) sritys. 19 mln. litų bus skirta nevyriausybiniams organizacijoms, 21,8 mln. litų – rizikos grupių vaikams ir jaunimui, 5 mln. litų – mokslininkams ir studentams.

EEE sutartyje įsteigta Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino šalių parama yra vienintelė tarptautinė parama, kurios lėšomis įgyvendinami medinės architektūros rekon-

stravimo projektai, atkuriami ir kultūros bei švietimo veiklai pritaikomi kiti architektūros statiniai.

Pagal EEE finansinį mechanizmą bus skiriama 122,6 mln. litų paramos, dar 145,6 mln. litų bus 2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo parama. Šio laikotarpio paramos programas rengs ministerijos, jas sudarys iš anksto numatyti projektai ir projektai, atrinkti atvirų konkursų būdu.

Šiuo metu jau baigiami įgyvendinti 79 paramos projektai, kuriems skirta apie 170 mln. litų 2004–2009 m. EEE ir Norvegijos finansinės paramos lėšų.

A. Sabonis pateko į NBA Šlovės muziejų

Houston (ELTA) – Legendinis Lietuvos krepšininkas Arvydas Sabonis šiemet bus įtrauktas į Šiaurės Amerikos Nacionalinės krepšinio asociacijos (NBA) Šlovės muziejų Springfield mieste. Naujų Šlovės muziejaus narių paskelbimo iškilmės vyko balandžio 4 d. Houston mieste. Olimpiniis čempionas A. Sabonis septynis sezonus atstovavo NBA klubui „Portland Trail Blazers“. Šiame klube jis rungtyniavo nuo 1995 m., kai atėjo į NBA iš Madrido „Real“ (Ispanija) komandos. 2001–2002 m. sezoną krepšininkas praleido – tada jis niekur nežaidė. Per 470 NBA pirmenybėse sužaistų rungtynių lietuvis vidutiniškai pelnė po 12 taškų. Portland komandos istorijoje A. Sabonis vienu metu buvo užėmęs sep-

A. Sabonio vardas netrukus puikuosis NBA Šlovės muziejuje.

tintą vietą pagal atkovotus kamui ir sustabdytus metimus.

Į Šlovės muziejų šiemet iš viso bus įtraukta dešimt žaidėjų ir trene-

rių. Tarp jų pateko ir buvęs „Chicago Bulls“ žaidėjas Dennis Rodman, buvęs „Golden State Warriors“ žaidėjas Chris Mullin. Oficialios priėmimo į Šlovės muziejų iškilmės bus surengtos rugpjūčio 12 d.

46-erių metų A. Sabonis pernai pateko į Tarptautinės krepšinio federacijos (FIBA) Šlovės muziejų. A. Sabonis su Lietuvos nacionaline rinktine dukart iškovojo olimpinių žaidynių bronzos medalius (1992 m. Barselonoje ir 1996 m. Atlantoje), taip pat laimėjo Europos sidabro apdovanojimus (1995 m. Graikijoje). Atstovaudamas Sovietų Sąjungos rinktinei 220 cm ūgio vidurio puolėjas 1982 m. laimėjo pasaulio čempionatą, 1985 m. – Europos, o 1988 m. pergalę šventė Seulo olimpinėse žaidynėse.

DRAUGAS 4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Kas savaitę, ruošdama „Draugo“ lietuviukus“ vaikams, su jauduliu laukiu laiškų. Tiesa, reikia prisipažinti, kad tų laiškų nėra labai daug, tačiau ir tie, kuriuos gaunu, mane, redaktorę, visada džiugina. Gal pamažu ir mūsų mažieji skaitytojai įpras parašyti laiškėlį, kaip tai daro jau nuolatiniai mūsų korespondentai broliai Gytis ir Andrius Kriaučiūnai? Įdomu skaityti jų laiškus apie keliones, o pastaruoju metu jie – dideli kino mėgėjai – dažnai parašo savo nuomonę apie matytus filmus. Ar ne puiku? Siūlyčiau jaunesiems mūsų skaitytojams pasidalinti mintimis ne tik apie matytus filmus, bet ir perskaitytas knygas. Kas žino, gal kada nors užaugę Jūs tapsite tikrais kino ar literatūros kritikais? O jei ir ne, tvirtai žinau, kad vaikystėje atsiradęs įprotis draugauti su knyga išlieka visą gyvenimą. O turėti gerą draugą šalia – visada malonu.

Redaktorė **Laima Apanavičienė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00 JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00
Kanadoje (USD)
metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu
metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA: JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00
Kanadoje (USD)
metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu
metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikaitė@gmail.com
Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas: rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

TEMA: POŽIŪRIS Į IŠEIVIJĄ

Emigrantai Lietuvos žiniasklaidoje: savi ar svetimi?

Žinių apie emigrantus internetinėje lietuviškoje žiniasklaidoje pastaraisiais metais daugėja. Didesnė jų dalis yra neigiamo pobūdžio, ir tokių „blogųjų“ naujienų santykinai vis daugiau – bet apskritai nėra tiek daug, kaip gali dažnam svetur gyvenančiam atrodyti. Tai atskleidė Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovybės Lietuvoje vadovės Ievos Davydenko atlikti tyrimai. Po trejų metų studijų Londono universitete grįžusi į Tėvynę ir nusprendusi tęsti studijas Vilniaus universiteto Tarptautinių studijų ir politikos mokslų institute, ji gilinosi į tai, kas seniai rūpėjo – emigracijos tematiką Lietuvos žiniasklaidoje bei viešąją nuomonę šiuo klausimu.

– **Koks yra, jei apskritai yra, žiniasklaidos vertybinis nusistatymas ar požiūris emigracijos ir emigrantų klausimu?**

– Skaitant įvairiausius straipsnius susidaro išpūdis, kad žiniasklaida neturi konkretaus (teigiamo arba neigiamo) požiūrio į emigraciją – dalis nusako skaičius ir procentus, gautus iš Statistikos departamento ar Tarptautinės migracijos organizacijos, ar pristato naujausius tyrimus, kita dalis – perpasakoja emigrantų istorijas, pristato jų bendruomenines ar individualias veiklas. Kaip rodo tyrimai, žiniasklaidą šiandien galime vadinti ne tik „ketvirtąją valdžią“, bet ir savotiška verslo rūšimi, besirūpinančia savo populiarumu, įtaka ir negalvojančia apie galimas socialines pasekmes. Toks komercinis žiniasklaidos interesas neretai nusveria jos pilietines – visuomenės nuomonės kūrėjos – funkcijas. Dažnai žurnalistai pamiršta, kad savo rankose turi galingą socialinį ginklą, galintį palengvinti politikų ir pačių piliečių bendravimą bei jų požiūrį į valstybę. Žinoma, nebūtina, kad žiniasklaida vykdytų valdžios paliepiamus ir jai besąlygiškai paklustų, tačiau būtina įvertinti dialogo su visuomene (ypač jei didelė jos dalis yra svetur) užmezgimo svarbą naudojantis masinės informacijos priemonėmis.

– **Koks Lietuvos žiniasklaidoje vyrauja požiūris į emigraciją?**

– Šiandien, skaitydami laikraštį, internetinę svetainę ar žiūrėdami televiziją, susiduriame su pakankamai aiškiai nubrėžtu viešuoju požiūriu, susijusiu su emigracija ir emigrantais. Įvairūs straipsniai, kuriuose emigrantai sulyginami su karo pabėgėliais, o apie pačius emigrantus sakoma: „kur spjauni – ten lietuvis“ arba jie vadinami „runkeliais, kurie jau senai surado patį tiesiausią kelią kaip tapti elitu“, lietuviškoje žiniasklaidoje yra gana dažni. Kone kiekvienos žinių svetainės „Emigrantų“ skiltyje galime rasti naujienų apie ką nors nužudžiusius, pavogusius ar kitaip skirtingose pasaulio šalyse nuskaltusius lietuvačius.

– **Ar emigracija ir emigrantai išties kelia vien neigiamus jausmus? O galbūt tai tik žiniasklaidos sukurtas išpūdis?**

– Išties emigracijos vertinimai, atsispindintys žiniasklaidoje ir žmonių apklausose, paradoksaliai skiriasi. Kaip rodo buvusio Tautinių mažumų ir išeivijos instituto užsakymu 2008-aisiais atliktas tyrimas, dauguma Lietuvoje gyvenančių žmonių palankiai vertina važiuojančius dirbti į užsienį (net 74 proc.), tačiau net 81 proc. užsienio lietuvių mano, kad Lietuvos visuomenėje vyrauja nepalankus požiūris į emigravusiuosius. Net 30 proc. apklaustų užsienio lietuvių Bendruomenių narių mano, kad per pastaruosius 3–5 metus šis požiūris į emigrantus iš Lietuvos dar pablogėjo. Tai pasitvirtino ir mano pačios atliktame kokybiniame Lietuvos ir užsienio lietuvių tyrime – net 80 proc. apklaustųjų emigraciją vertina teigiamai. Nepaisant to, net 84 proc. apklaustųjų mano, kad šiuo metu Lietuvoje vyrauja nepalankus požiūris į emigravusius tautiečius: tokią nuomonę išreiškė 52 proc. Lietuvos ir 48 proc. užsienio lietuvių. Kaip matome, paklausti, kaip vertina pačią emigraciją ir emigrantus, žmonės išreiškia teigiamas nuostatas (tai yra natūralu, žinant dabartinius emigracijos mastus), tačiau atsakydami į klausimą kaip, jų manymu, visuomenėje vertinami išvykusieji, atsakiusieji buvo įsitikinę, kad šiuo metu Lietuvoje vyrauja nepalankus požiūris į emigrantus. Patyrinėjusi atliktus tyrimus drįstu teigti, kad tokį paradoksalų jų manymą gali lemti su emigrantais susijusios žinios, šiuo metu skleidžiamos lietuviškoje žiniasklaidoje.

– **Kaip žiniasklaidos priemonėse yra pateikiama ir vartojama pati emigracijos sąvoka ir kokius**

įvaizdžius tokios sąvokos kuria?

– Emigracijos temos šiandieninėje žiniasklaidoje skyla į dvi dalis: neutralią arba teigiamą, kalbant apie senuosius išeivius, bei neigiamą – pristatant naujuosius, šių dienų emigrantus. Taip pat

pastebėjau, kad emigracija yra dažnai politizuojama – pirmiausia kaip neigiamas reiškinys, tam tikras blogis, kurį reikia vienaip ar kitaip mažinti, mėginti jo išvengti. Įvairūs tyrimai padėjo man išskirti kelis žiniasklaidos kuriamus emigrantų portretus: emigranto nusikaltėlio, emigranto hedonisto, neatsakingo, savo šeima nesirūpinančio emigranto bei nutautėjusio ir susvetimėjusio emigranto. Mano manymu, tokie emigrantus apibūrinantys įvaizdžiai turi įtakos socialinės įtampos tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių susidarymui bei pastarųjų savęs vertinimui, ir tai savo ruožtu paaiškinėtų emigrantų nuomonę, jog Lietuvos visuomenėje vyrauja neigiamas požiūris į juos.

– **Ką atskleidė straipsnių apie emigrantus antraščių lyginimas? Kokie pastebėti kiekybiniai pokyčiai ir kaip juos galima aiškinti?**

– Norėdama išsamiau ištyrinėti pastarųjų penkerių metų žiniasklaidos požiūrį į emigraciją ir emigrantus, tyriau 2005–2010 metais trijose internetinėse svetainėse („Delfi.lt“, „Lrytas.lt“ ir „Bernardinai.lt“) pasirodžiusias antraštes šia tema bei suskirsčiau jas į dvi grupes: teigiamo ir neigiamo pobūdžio. Atlikus kiekybinį jų tyrimą paaiškėjo, kad straipsnių, susijusių su emigracijos ir emigrantų tematika, kasmet su nežymiais svyravimais daugėjo, o po 2008-ųjų dviejose skaitomiausiose svetainėse – „Delfi.lt“ ir „Lrytas.lt“ – matomas ženklus tokių straipsnių sumažėjimas. Tai būtų galima sieti su ekonominės padėties stabilumu bei sąlyginiu emigracijos sumažėjimu 2008 metais (remiantis Statistikos departamento duomenimis, 2007 m. iš Lietuvos išvyko 26,5 tūkst. gyventojų, o 2008 m. šis skaičius sumažėjo iki 23,7 tūkst. gyventojų ir buvo mažiausias per visą laikotarpį nuo Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą 2004 m.). 2010-ųjų sausio–spalio laikotarpiu, kaip ir buvo galima tikėtis, vis dar esant sunkiai ekonominei padėčiai šalyje ir dar labiau išaugus emigracijai, straipsnių skaičius vėl išaugo: „Delfi.lt“ per šį laikotarpį paskelbė 174 straipsnius, „Lrytas.lt“ 104, o „Bernardinai.lt“ 39 (svarbu pažymėti, kad pastarasis portalas 2010 metų tiriamuoju laikotarpiu paskelbė daugiau sia straipsnių per pastaruosius penkerius metus).

– **O kokį vaizdą sudaro antraščių lyginimas?**

– Nors negalima teigti, kad Lietuvos žiniasklaida ir konkrečiai internetinės svetainės skelbia vien neigiamas žinutes apie emigraciją ir emigrantus, atlikti tyrimai rodo, jog per pastaruosius dvejus metus (2009–2010 m.) tokių straipsnių dalis bendrame straipsnių skaičiuje išaugo. Tai gali būti susiję su pasauline ekonomine krize, apėmusia Lietuvą 2008 metų pabaigoje, ir dėl jos išaugusiais emigracijos srautais (...). Žymus nepalankių straipsnių padaugėjimas taip pat gali būti sąlygotas įstatymo nustatytos prievolės nuolatiniais šalies gyventojams mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas (PSD), dėl kurių emigrantai, masiškai deklaruodami išvykimą, buvo ypač nepatenkinti.

– **Kokia takoskyra pastebima lyginant antraštes, žurnalistų pasisakymus bei svetur ir Lietuvoje gyvenančių žmonių apklausą? Kur pastebimi ryškiausi prasiženkimai?**

– Trys mano pačios atlikti tyrimai parodė, kad emigraciją žmonės iš esmės vertina teigiamai, tačiau yra įsitikinę, kad šiuo metu Lietuvos visuomenėje vyrauja neigiamas požiūris į emigravusiuosius. Pasak žurnalistų, žiniasklaida, nors ir daro didelę įtaką žmonių nuomonei apie įvairius socialinius reiškinius, nėra esminis veiksnys, kuriuo remdamiesi žmonės susikuria nuomonę apie emigraciją ir emigrantus. Taip pat, jų teigimu, žurnalistai visomis išgalėmis stengiasi parodyti kuo platesnį, įvairesnį su emigracija susijusį vaizdą. Šie žurnalistų vertinimai skiriasi nuo apklaustųjų užsienio ir Lietuvos lietuvių vertinimų: didžioji dauguma jų mano, kad lietuviškoje žiniasklaidoje vyrauja išskirtinai neigiamas su emigracija ir emigrantais susijusių žinių srautas ir kad žiniasklaida, pasak jų, daro esminę įtaką piliečių nuomonei apie emigraciją ir emigrantus.

Sutrumpinta

Kalbino **Deimantė Dokšaitė**
Tiesa.com

2008 metais buvo švenčiama 100 metų nuo pasaulio skautų ikūrėjo lordo Baden-Powell knygos „Skautybė berniukams“ išleidimo ir 90 metų nuo lietuvių skautybės ikūrimo. Rašydamas šį rašinį pasinaudojau lietuvių skautų ikūrėjo Petro Jurgėlos knyga „Lietuviškoji skautija“, išleista Lietuvių skautų sąjungos 1975 m. Dėkoju Kęstučiui Ječiui už knygos paskolinimą. Savo dėmesį skiriu šioje knygoje aprašytiems pradiniam skautų ir ateitininkų santykiams.

P. Jurgėla gimė 1901 m. rugsėjo 30 d. Jersey City, NJ, bet su tėvais atvyko į Lietuvą dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Jo šeima 1915 m. karo buvo išblokšta iš Varėnos ir atsidūrė Rusijoje. Po poros metų jis įstojo į lietuvių Martyno Yčo gimnaziją Voroneže ir tais metais moksleivių ateitininkų susirinkime skaitė paskaitą apie skautų ideologiją, ugdymosi programą ir veiklą. Tuoju buvo sudaryta mišri draugovė, kuriai jis pats ir vadovavo. „Visi draugovės nariai ateitininkų kuopose brandino savo krikščioniškąją ir tautinę pasaulėžiūrą“. Tuo metu Voroneže buvo susikūręs pasaulyje didžiausias lietuvių moksleivių centras.

1918 m. spalio 1 d. jau Vilniuje įvykusiame ateitininkų susirinkime paskaitą apie skautus vėl skaitė P. Jurgėla. Tuoju prisistatė nemažai savanorių, panorusių tapti pirmais Lietuvos skautais. Jurgėlos „Pirmieji skautų žingsneliai“ buvo išspausdinti sukaktuviniam „Ateities“ leidinyje 1920 m. Po poros metų, 1925 m., į sudaromą vyr. skautų štabą buvo pasiūlyti prof. Stasys Šalkauskis, Juozas Eretas ir kpt. M. Kalmatavičius. „Profesorius S. Šalkauskis dalyvaudavo C. Tarybos posėdžiuose ir suteikė patarimų LSA-jai pertvarkyti į visuomeninio auklėjimo organizaciją pagal skautybės sistemą“ (p. 49). 1924 m. „Ateityje“ rašoma: „Ka-

Auksiniai skautų ir ateitininkų bendravimo laikai

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

dangi daug ateitininkų dalyvauja skautų eilėse, tad sureguliuoti šių dviejų organizacijų, ateitininkų ir skautų, ruošiamas projektas, kuriuo bus galima prie jaun. ateitininkų kuopų kurti skautų sekcijas, kurios veiks kuopelės teisėmis“ (p. 55). Kitame tų pačių metų „Ateities“ numeryje rašoma, kad Centro valdyba žiūrėjo į jaun. ateitininkų organizaciją. Pastebėta, kad į jų gyvenimą įnešta naujų atmainų: jie suartinti su skautų organizacija, supažindinti su jų lavinimosi sistema. Tam tikslui buvo įsteigtas ateitininkų skautų štabas, skiltininkams suruošti kursai.

1926 m. viename skautų tarybos posėdyje buvo siūlyta perredaguoti „Skauto įstatus“. Tuo susidomėjo posėdyje dalyvavęs prof. Šalkauskis, kuris po poros dienų Jurgėlai atsiuntė savo pastabas. Tame laiške surašyta 10 skauto principų. Ideologinis skautizmo pagrindas buvo sutrauktas į du organiškai susietus dalykus, pavadintus „garbės pažadais“ ir „principais“. Su laiku Taryba priėmė, ir šefas Stulginskis patvirtino skauto žodį: „Brangindamas savo garbę, aš pasižadu visomis savo jėgomis stengtis tarnauti Dievui, Tėvynei ir Vyriausybei, teikti pagalbą artimiesiems ir būti ištikimas skautų įstatams“ (p. 62), kuris galiojo iki 1930 m.

Įdomūs ateitininkų ideologo prof. Šalkauskio artimi ryšiai su skautais. Knygoje išryškinama, kad jis, kiti pedagogai ir kunigai, kurie rėmė skautus ir skaitydavo paskaitas

apie skautų ideologiją bei asmenybės ugdymą, patys save laikė skautais. Knygoje minimi kiti ateitininkų veikėjai kaip Juozas Leimonas, prof. Kazys Pakštas, Juozas Eretas, Pranas Pauliukonis, Vytautas Volertas, dr. Petras Kisieličius, Kazys Kleiva, Simas Sužiedėlis, kun. Stasys Yla, Vincas Liulevičius, Stasys Rudys, kun. Juozas Prunskis ir daugelis kitų.

Skyriuje „Tvirtinant lietuvių tautos pamatus“ skaitome, kad „Pavasario“, „Ateities“, „Jaunosios Lietuvos“ ir „Santaros“ sąjungos iš skautijos apskčiai gavo ne tik darbščių narių, bet ir organizatorių, redaktorių, veikėjų ir vadų. „Šios jaunimo organizacijos drauge su Skautų sąjunga, Šaulių sąjunga ir kariuomene tautiniu atžvilgiu sudarė tvirtus lietuvių tautos ramsčius – Lietuvos pamatą ir galią“ (p. 483). Ten pat rašant apie Ateitininkų federaciją, pabrėžiama, kad keliasdešimt pirmųjų Lietuvos skautų bei skaučių vienetų ikūrė ir sudarė ateitininkai/ės. Pirmajame dešimtmetyje apie 70 proc. lietuvių skautų sąjungos narių, įskaitant daug vadų ir vadovų, priklausė ateitininkams. Paminėta, kad šios organizacijos vadas prof. Pakštas buvo ir skautų rėmėjas.

„Skautų ir ateitininkų sąjūdžius labai brangino prof. Šalkauskis. Skautų organizacijai ideologinį skautybės pradą apibrėžė savo studijoje ‘Skautai ir pasaulėžiūra’ (1926 m.), o ateitininkų organizacijai ‘Ateitininkų ideologija’ – (1933 m.). Būdamas ateitininkų organizacijos nariu ir

vadu, buvo skautybės idėjų skelbėjas ir LSRD narys 1924–27“ (p. 481). „Ateitininkų ideologijoje“ prof. Šalkauskis rašo, kad „ateitininkai, neperėję skautizmo pareigų skautų būriuose, negalės įsigyti pakankamame laipsnyje tų visų teigiamų savybių, kurias stengėsi išvystyti skautybės idėja. Todėl būtų visai tikslinga ir naudinga ateitininkams, kad į jų privalomas pareigas būtų įrašyta dar pareiga išeiti visas skautizmo pratybas, tarsi savo rūšies karo tarnybą, privalomą kiekvienam ateitininkui. Nuo to, žinoma, laimėtų ne tik ateitininkai, bet ir skautai“ (p. 481).

Knygoje rašoma, kad daug ateitininkų jautė tokį reikalą ir mielai stojo į besikuriančią skautų(čių) organizaciją. Daugelis jų, kaip skautų organizatoriai, vadai ir vadovės, padėjo puoselėti ideologinį bei asmenybinių ugdymą skautų organizacijoje. „Ateitis“ davė pirmą leidinį apie skautybę“ (p. 482). „Skautavę ateitininkai į ateitininkų gyvenimą ir veiklą įvedė skautų vartojamus įvardus (draugovė, įžodis ir kt.), laužą, stovyklinę santvarką, vėliavų atnešimo, kėlimo ir pagerbimo iškilmę, komandas, pagyvino sueigų tvarką, pakėlė džiaugsmingumą ir t. t. Ateitininkai/ės daug davė Lietuvos skautų ir skaučių organizacijoms, iš kurių taip pat daug gavo. Šios visos organizacijos iš to daug laimėjo“ (p. 482).

Grazūs ir prasmingi broliški ir seseriški ryšiai kuriam laikui buvo sutraukti 1930 metais. Moksleivių ateitininkų veikla buvo uždrausta, o skautų organizacija buvo suvalstybinta. Apie po to sekusias pasekmes „Drauge“ rašė Antanas Paužuolis (2009 m. spalio 2 d.).

Romualdas Kriaučiūnas – klinikinis psichologas, 2005 m. gavęs JAV LB Kultūros tarybos Žurnalistikos premiją už ilgalaikį darbą žiniasklaidoje.

NUOMONĖS, KOMENTARAI

Nuomonių apie Lietuvos Respublikos prezidentės Dalios Grybauskaitės žodžius išeivijos adresu, kad „jai išpūdžio nepadarė Amerikos lietuvių bendruomenė – ji manė, kad po 1990 metų dauguma iš jų neįvykdė pažado realiomis investicijomis prisidėti prie Lietuvos atstatymo“, yra įvairių, nes jos žodžiai buvo skirtingai suprasti ir įvertinti: vieni skaičiuoja į Lietuvą giminėms išsiųstus pinigus, kiti linksniuoją visuomeninių organizacijų įnašą bei nuopelnus. O man asmeniškai atrodo, kad kalba eina apie investavimus bei Lietuvos eksportą, ir čia vienareikšmiškai atsakyti labai sunku.

Aišku, prezidentė didele dalimi yra teisi, tačiau, kaip sakoma, *Audiat et altera pars* (išklausk antrąją pusę). Pasiteisinimui noriu pateikti keletą savo pastabų.

Visų pirma man neaišku, kam konkrečiai yra skirti prezidentės žodžiai. JAV Lietuvių Bendruomenė? JAV LB nepalaiko ryšių su verslo organizacijomis, o pastaruoju metu iš viso perėjo iš „davėjų“ į „ėmėjų“ grupę. Tiksliausia būtų tiesiogiai kreiptis į tuos, kurie žadėjo investicijomis prisidėti prie Lietuvos atstatymo, kad jie atsakytų, kodėl neįvykdė savo pažadų.

Kažkada lankiausi Lietuvoje veikiančiose įmonėse „Philip Morris

Audiat et altera pars

ANGELĖ KAVAKIENĖ

Lietuva“ ir „Master Foods“. Jų vadovai buvo labai patenkinti įmonės darbu, kadangi darbininkų darbo etika buvo aukšta, o atlyginimai maži, nors jie buvo gerokai aukštesni už tuo metu mokamus lietuviškose įmonėse. Kada direktorių paklausė apie galimas vagystes, jie atsakė, kad to praktiškai nepasitaiko, nes darbininkai vertina savo darbo vietą ir nenori jos prarasti.

Atrodytų, sėkmės pavyzdys turėjo patraukti ir daugiau užsienio investuotojų pradėti verslą Lietuvoje, tačiau lūkesčiai ne visada atitiko realybę. Prieš kokią dešimtmetį esu nemažai valandų praleidusi, bandydama įtikinti žinomą verslininką James Liautaud, kad jis investuotų į Lietuvą. Verslininkas net keletą kartų lankėsi Lietuvoje, įvertino padėtį ir turėjo tvirtą įsitikinimą, kad Lietuva dar nebuvo pasiruošusi rimtoms investicijoms. Atrodo, kad jis savo nuomonės nepakeitė, nes iki šiol Lietuvoje neinvestavo.

Mums pasisekė įtikinti vieną JAV fabrikantą pastatyti įmonę Lietuvoje, juo labiau, kad Lietuvos „laisvoji zona“ atrodė labai patraukli ga-

minioms, kurie turėjo būti eksportuoti į kitas šalis. Fabrikantas nuvyko į Lietuvą, pasisukiojo ir pastatė fabriką Artimuosiuose rytuose.

Lietuvius Marius Vaičekas planavo Lietuvoje statyti stambią kavos perdirbimo įmonę. Deja, susidūręs su biurokratiniais sunkumais, ištyręs mokesčių politiką, sužinojęs žemės nuomos kainas, nusprendė, kad investuoti Lietuvon neverta. Panašių pavyzdžių galėčiau pateikti ir daugiau. Vadinasi, prieš apkaltinant Amerikos lietuvių, galima buvo rasti ir priežasčių, kodėl investavimai į Lietuvą nepasiekė trokštamo lygio.

Nemažai Amerikos bendrovių pačios surado kelius į Lietuvą, joms net nereikėjo Amerikos lietuvių pagalbos. Tačiau ar visada jos iš tiesų buvo Lietuvai reikalingos? Ar Lietuvai yra reikalinga užsienio korporacijos atstovybė, kuri įdarbina lietuvių dirbti ne Lietuvoje, bet kitose Europos šalyse? Lietuva negali apsieiti be investavimų, tačiau man nemėta, kada absoliuti dauguma Lietuvos įmonių yra skandinavų, vokiečių, italų supirktos, ir lietuviai nebe-

turi sprendimų galios savo šalyje, o kapitalas iškeliauja už Lietuvos ribų.

Nelabai seniai buvau pakviesta dalyvauti įmonės, importuojančios maisto produktus iš Bosnijos, jubiliejuje. Mane nustebino ir sužavėjo tai, kad šventėje dalyvavo net vyriausybės atstovai iš Bosnijos. Bendrovė yra panašaus dydžio kaip ir „Food Depot International“, nors savo veiklą pradėjo kiek vėliau. Esame dėkingi Lietuvos Respublikos ambasadai, Čikagos gen. konsulatui, kurie iš tiesų nuoširdžiai mums padeda, kokių klausimų ir juos nesikreiptume. Tačiau kaip būtų malonu gauti pasveikinimą ir iš Lietuvos vyriausybės jubiliejaus ar kokių nors pasiekimų progą.

Lietuvos vyriausybės akys dažniausia krypta į stambių JAV bendrovių pusę, šešėlyje paliekant nedidelius lietuviškus verslus. Amerika daug dėmesio skiria smulkiam verslui. Gal Lietuvos valdžia kada nors supras, kad, sudėjęs stambių įmonių įnašą į ekonominį šalies vystymą, ji nusvers smulkios įmonės?

Prieš porą metų dalyvaujant Pasaulio lietuvių verslininkų suvažiavime, skirtame eksportui skatinti, suvažiavimo dalyviai valgė ir gerė latviškus, graikiškus, itališkus valgius bei gėrimus. Tarp jų nebuvo nė vieno lietuviško. Nejaugi organizatoriai nerado

Nukelta į 14 psl.

TELKINIAI

Detroit, MI

„Pirmoji banga” keliauja toliau

Lietuvių Fondo ir LR ambasados Washington, DC bendradarbiaavimo dėka seniausio kasmetinio lietuviško festivalio JAV metu 2008 m. surengta pirmosios išeivijos bangos paroda Pennsylvania valstijoje toliau keliauja per kitus Šiaurės Amerikos lietuvių telkinius. Praėjusią savaitę ji apsilankė ir Detroit, MI lietuvių telkinyje ir bus čia iki birželio mėnesio.

Kaip žinia, XIX a. pabaigoje ginama ekonominių bei politinių priežasčių į JAV atvyko pirmoji didesnė lietuvių emigrantų banga. Lietuvos M. Mažvydo nacionalinė biblioteka

sukaupe nemažai tuomet mūsų tautiečių rašytų laiškų, lietuviškų organizacijų steigimo ir veiklos dokumentų, išleistų knygų, laikraščių, antspaudų, nuotraukų bei kvitų, leidžiančių atkurti minėto laikotarpio vaizdą, pajusti pirmųjų gausiau besikuriančių už Atlanto lietuvių rūpesčius bei lūkesčius, svajones ir viltis. „Pirmąja banga” pavadintos parodos rodiniai Jungtinės Valstijas pasiekė LR generalinio konsulato Čikagoje pastangomis ir jau pabuvojo Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, LR generaliniame konsulate New York, Lietuvos ambasados laikinose patalpose Arlington, VA.

Kadangi dauguma pirmosios bangos lietuvių emigrantų apsigyveno angliakasių regione Pennsylvania valstijoje, Lietuvių Fondo Plėtros komitetas nutarė šios parodos rodninius nugabenti į Frackville, PA, kur jau keli dešimtmečiai organizuojamos kasmetinės Lietuvių dienos – seniausiu laikomas, dabar Lietuvos vyčių 144-osios kuopos remiamas etninis festivalis, pastaruoju metu paprastai ruošiamas „Schuylkill Mall” patalpose rugpjūčio mėnesio viduryje. Taip bendradarbiaujant su LR ambasada Washington, DC ir Lietuvos vyčių 144-ąja kuopa, tarpininkaujant vienam LF tarybos direktorių, Plėtros ir Įgaliotinių komiteto nariui Laurynui R. Misevičiui bei jo žmonai Eugenijai (LF įgaliotinei

Connecticut valstijoje), „Pirmosios bangos” paroda buvo sėkmingai surengta 94-ųjų Lietuvių dienų metu 2008 m. rugpjūčio 16–17 d. Parodos rodiniai buvo išdėstyti prie pat įėjimo į specialiai šiai šventei lietuvių kilmės svečių bei kitataučių lankytojų dėmesiui suorganizuotą „Lietuvišką muziejų”. Per trečiąją rugpjūčio mėnesio savaitgalį Lietuvių dienos Frackville, apsilankė ir šią parodą išvydo keli tūkstančiai žmonių. Vėliau „Pirmoji banga” rodyta Brooklyn, NY bei Elizabeth, NJ apylinkių lietuviams spalio mėnesį. Po to parodą išsiuntėme į Kanados lietuvių kultūros archyvą (Mississauga, Ont.). „Tėviškės žiburių” savaitraščio 60-mečio proga Laurynas ir Eugenija Misevičiai lankėsi „Klevo lapo” šalyje bei parsivežė „Pirmąją bangą” į JAV 2009 m. balandžio mėn. Tuo metu LF remiamą parodą išvydo New Britain ir Hartford, CT lietuviai, po to ji buvo nugabenta į Philadelphia, PA ir pristatyta šio telkinio lietuviams, padedant „Gintarinių šaknų” klubo nariams.

2010 m. spalio mėn. parodos rodiniai Lauryno ir Eugenijos rūpesčiu pasiekė Cleveland, OH, kur lapkričio 22-ąją „Pirmoji banga” oficialiai pristatyta vietiniame Lietuvių klube mūsų tautiečiams ir šių apylinkių gyventojams „Lietuvių dienų” metu.

Lietuvių Fondo info

Parodą „Pirmoji banga/The First Surge” š. m. sekmadienį, balandžio 3 d. Šv. Antano parapijos salėje Detroit, MI aplankė ir gražus būrys Lietuvos vyčių 102 kuopos narių. Lankytojai turėjo retą progą sužinoti daugiau apie pirmąją lietuvių emigracijos bangą JAV. Prie Lietuvos vyčių rodninių stovi (iš k.): Michael ir Theresa Shea, Patricia Zyren ir Lietuvos vyčių garbės narė Regina Juškaitė-Švobienė.

Reginos Juškaitės-Švobienės nuotr.

New York, NY

„Esu savotiškas palikimo tęsinys”

NY LAK ėmė vadovauti naujas pirmininkas J. Jankauskas

LAURYNAS R. MISEVIČIUS

Daugiau kaip prieš šimtmetį, 1901-aisiais, įkurtas New York Lietuvių atletų klubas (NY LAK) yra seniausia iki šiol veikianti Amerikos lietuvių sporto mėgėjų organizacija. Kažin ar yra vyresnių net ir kur kitur užsienyje? Šiemet 110 metų jubiliejų pažymintis NY LAK metus pradėjo su gerokai atsinaujinusia valdyba, kurioje ne tik 4 nauji nariai, bet ir pirmininkas. Ta proga kalbiname naująją LAK vadovą, New York gimusį JAV lietuvių Joną Jankauską.

– Kaip „susidraugavai” su sportu ir prisijungei prie LAK veiklos?

– Gimiau New York mieste, buvusio LAK pirmininko Algirdo Jankausko ir nenuilstančios klubo rėmėjos Vidos Jankauskienės šeimoje. Esame penki vaikai – keturios sesutės ir aš. Jau būdamas 8 metų, prisidėjau prie NY LAK gyvenimo – žaidžiau krepšinį ir tinklinį. Turėjau progą atstovauti klubui ne tik daugelyje ŠALFASS varžybų, bet ir keliuose lietuvių organizuotuose turnyruose Australijoje, Kanadoje ir netgi Lietuvoje. Lankiau ir baigiau 10 klasių New York Maironio lituanistinėje mokykloje, priklausau „Tauro” tunto skautams, „Tryptinio” tautinių šokių grupei, buvau šv. Mišių pa-

tarnautojas Brooklyn, NY lietuviškoje Apreiškimo bažnyčioje, dirbau įvairiose pareigose „Neringos” stovykloje, Vermont valstijoje. Lankiau Queens kolegiją, dešimtmetį išdirbęs grafikos dizaineriu, šiuo metu dirbu su kitais dviem Amerikos lietuviais Edvardu Keziu ir Rytu Stankūnu Edvardo įkurtoje eksporto bendrovėje NY priemiestyje. Esu vedęs, su žmona Denise gyvename Queens, NY.

– Gal esi pirmas Amerikoje jau gimęs LAK pirmininkas?

– Iš tiesų jau... ketvirtas toks! Prieš mane NY LAK yra vadovavę JAV gimę Juozas Milukas, Tomas Lora ir Astra Bilerienė.

– Kaip jautiesi tapęs turbūt seniausio pasaulyje tebeveikiančio lietuvių sporto mėgėjų klubo vadovu. Ar tai – didelis įsipareigojimas? Ką tikiesi nuveikti?

– Būtų klaida nepaminti mano pirmtako, ką tik kadenciją baigusio buvusio vilniečio, „trečiabangio” Stasio Kavaliausko indėlio. Jo įdėtos pastangos ir pasiaukojantis triūsas tapo man pavyzdžiu, kuriuo aš stengsiuosi sekti. Man yra tikrai didelė garbė būti nors ir maža dalele, tokio garbingo klubo su turtinga istorija, nepriekaištingu vardu ir šviesia ateitimi. Žinodamas, kad esu savotiškas to palikimo tęsinys, tai priimu su nušizėminimu ir didele atsakomybe.

Naujasis NY LAK pirmininkas Jonas Jankauskas. Eugenijos Misevičienės nuotr.

Manau, kad mūsų klubas turi ne tik išlaikyti dėmesį vienijant NY lietuvius per sportą, bet ir imtis aktyvesnio vaidmens apjungiant pirmaujančią NY Lietuvių Bendruomenę.

– Kas tau padės naujojoje NY LAK valdyboje?

– Esu laimingas, galėdamas pranešti, kad keletas žmonių vėl sutiko apsiimti eiti pareigas: Aldona Augylienė (įždininkė), Juozas Milukas (sporto reikalų vedėjas), Petras Ševelkovas (stalo teniso vadovas) ir Linas Vebeliūnas (atsakingas už patal-

pas klubo narių treniruotėms). Pirmą sykį į NY LAK valdybą įeis Nina Jankauskaitė (sekretorė), Karolis Mačiulskis (atsakingas už krepšinį), Algirdas Baronas ir Vytas Goštautas (papildomi nariai).

– Kokie pagrindiniai NY LAK organizacijos tikslai artimiausioje ateityje?

– Svarbiausias darbas yra atgaivinti NY apylinkių vaikų lavinimą įvairiose sporto šakose – ar tai būtų populiariausias tarp lietuvių krepšinis, ar tinklinis, stalo tenisas ir kt. Privalome dėti daugiau pastangų pritraukiant NY gyvenančius jaunus lietuvius, kad dar bent 100 metų mūsų organizacija išsilaikytų! Taip pat planuojame įsteigti NY LAK garbės areną („Hall of Fame”) garsaus buvusio Lietuvių atletų klubo pirmininko Prano Gvildžio vardu.

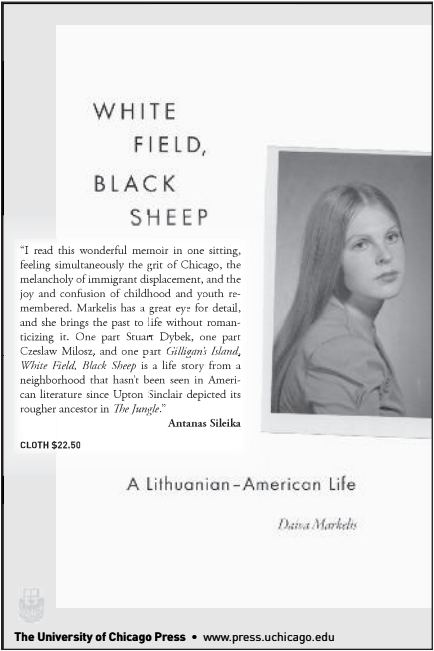
– Kada būsime pakviesti į New York LAK pokylį? Taip ir nesulaukėme žadėtos 105 metų paminėjimo iškilnių puotos, o kaip su 110-osiomis metinėmis?

– Reikia tikėtis, kad šiemet bus surengta vakaronė, skirta šiai gražiai sukakčiai ir naujai mūsų klubo Garbės arenos įsteigimui.

– Ačiū, Jonai, už pokalbį, sėkmės vadovaujant legendiniam NY LAK!

Pasikalbėjimas internete apie knygą

„White Field, Black Sheep, a Lithuanian-American Life“, Daiva Markelis (Markelytė) (University of Chicago Press, 2010).

Donatas Januta: Jeigu kas nėra skaitęs Daivos Markelytės knygos, siūlau ją perskaityti. Knyga, nors ir netobula, yra įdomi. Tai – mūsų gyvenimas, mūsų praeitis. Rašytoja užaugo Čikagos priemiestyje Cicero, bet galėjo būti ir pačioje Čikagoje arba bet kuriame JAV lietuvių telkinyje. Pamini vieną kitą, visiems žinomą vardą, su kuriais augdama susidūrė. Jos atpasakoti įvykiai, mintys ir jausmai bus daug kam pažįstami. Dabar Markelytė yra Eastern Illinois University anglų kalbos profesorė.

Kęstutis Tautvydas: Aš knygos nevertinu taip entuziastingai kaip pats. Knygos rašyba ir stilius nevie nodas, išskyrus paskutinį skyrį, kur rašoma apie motinos mirtį. Autorės pateiktas Čikagos lietuvių gyvenimo vaizdas yra labai siauras ir asmeniškias, ir mažai sutampa su mano. Ji lyg pabrėžia to laikotarpio neigiamus bruožus, bet dauguma skaitytojų gali suprasti, kad tik tiek ir buvo. Tikėkime, kad kas nors dar parašys dypukų gyvenimo atsiminimus, kurie nebus tiek iškreipti.

DJ: Kęstuti, tu viso labo nepajėgi įvertinti aukšto lygio literatūros. (Juokauju!) Aš daug kritikos rašybai ar stiliui neskiriu, galbūt dėl to, kad knygą skačiau vien dėl turinio, kuris man patiko. Taip, yra klaidų, ir labai aiškių ir ryškių, pvz., knygos „How to Win Friends and Influence People“ autorius nėra Norman Vincent Peale, bet Dale Carnegie. Yra ir lietuviškų klaidų, ir tai mane stebina, nes autorė pažymi, kad knygą rašant jos kritikė ir pagalbininkė buvo prof. Violeta Kelertienė.

Konfliktai tarp tėvų ir vaikų, pridedant dar ir tai, kad tėvai priklausė vienai kultūrai, o dukros kitai, man neatrodė ypatingai neigiami, bet tipiškai šeimoje. Man nei konfliktai, nei veikėjai nėra svetimi – jei ne iš mano gyvenimo, tai iš mano draugų šeimų. O kad lietuviai nemažai alkoholio vartoja, tai ir mano žmona Barbara tai yra pastebėjusi. Bet tai būdinga beveik visuose šiaurinės Europos šaltuose kraštuose, pvz., Skandinavijoje, Rusijoje, Airijoje ir t. t.

KT: Yra suprantama, kad autorė

pabrėžia alkoholizmą tarp lietuvių, nes ji pati alkoholikė, bet tai nepateisina to, kad ji knygoje visus lietuvius pristato kaip alkoholikus. Bendrai, visi europiečiai mėgsta išgerti stikliuką ar du, bet taip vyksta bendraujant su draugais, o ne kasdien geriant. Turiu pripažinti, kad man knyga patiko. Bet nepatinka klaidingi autorės vertimai iš lietuvių kalbos. Ji net nepajėgė teisingai išversti „Baltos lankos, juodos avys. Kas išmano, tas jas gano“. Be to, Back of the Yards buvo Town of Lake apylinkė, o iš jos neaiškaus rašymo manytum, lyg tai yra Oak Lawn (p. 188 et seq.). Švento Kryžiaus bažnyčia buvo Town of Lake apylinkėje, kuri nėra arti Oak Lawn, ten aš tautinius šokius šokdavau. Knyga galėjo būti geresnė. Tiek mažai knygų anglų kalba apie mus yra parašyta, kad šita aš nusivyliau.

DJ: Kęstuti, tau užkliuvo kai kurios tos pačios klaidos kaip ir man. Neprieštarauju tavo nuomonei. Bet, kaip pats sakai, tiek mažai apie mus anglų kalba rašoma, gal dėl to nesu linkęs meistriškumo/kalbos/stiliaus netobulumus per daug kritikuoti. Bet turiu pripažinti, kad tikrai galėjome tikėtis geriau iš anglų kalbos profesorės. Tavo pastabą dėl autorės alkoholizmo pabrėžimo priimu. Vis dėlto knyga yra apie jos pačios, o ne apie ko nors kito gyvenimą. O jeigu tavo šeimoje visi buvo blaivininkai, tavo knyga bus kitokia.

Birutė Penkiūnaitė Tautvydienė: Skaitant knygą man buvo liūdna. Dypukų gyvenimas buvo labai turtingas, platus ir įvairus, o autorės supratimas yra pernelyg paviršutiniškas, siauras ir lėkštas. Atrodo, kad ji nepajėgė suprasti ir neišsiginoti į savo, savo šeimos ir savo kaimynų lietuvių aplinkybes ir gyvenimą. Negana to, Markelytės asmeninės problemos pristatomos lyg jos būtų būdingos visai lietuvių visuomenei. Ne visi mes buvome girtuokliai, ne visi tyčiojomės iš savo mokytojų, ne visi neapkentėme savo seserų ar brolių. Mano Tėvai nereikalavo iš manęs kalbėti angliškai, kad įrodytumėme, jog „esame amerikoni“. Mano draugams ir draugams buvo savaime aišku, kurią kalbą – lietuvių ar anglų – vartoti kurioje aplinkoje. Apie tokius reikalus nebuvo jokios abejonės ar ginčų. Taip pat knygoje netrūksta klaidų ir neaiškumų. Autorė nepajėgė tiksliai paaiškinti ir „DP“ termino reikšmę (p. 3), nors tai yra jos knygos pagrindas.

DJ: Birute, man ir pačiam neaišku, kaip anglų kalbos profesorė pajėgė supainioti „prieglobstį“ („refuge“) arba „pašalpa“ („relief“) su „įkalinimu“ („detention“), ir nesuprasti skirtumo tarp emigranto ir repatrianto (ten pat). Mes, dypukai, nebuvom įkalinti, bet mums, nuo karo nukentėjusiems ir išblaškytiems, buvo duotas prieglobstis, po to mes emigravome – kas į Ameriką, kas į Australiją ar kitur. Įstaiga, kuri mus apgyvendino, maitino ir kitaip šelpė, nesivadino United Nations Detention Agency, bet United Nations Relief and Rehabilitation Agency (UNRRA).

Vis dėlto, kadangi apie mus anglų kalba yra parašyta labai mažai, knyga duoda šioki toki mūsų gyvenimo vaizdą, nors ir nepilną, ir netobulą. Todėl knygą verta paskaityti. Gal ji paskatins kitus, gabesnius rašytojus papildyti Markelytės vaizdą.

Štai kelios ištraukos iš knygos, kuriose atsispindi jos knygai būdingas – ir nenuobodus – tonas.

Vieną vasarą tėvas sugalvojo automobiliu apvažiuoti vakarinę JAV, kad praplėsti dukrų akiratį. Tėvas nutarė pradėti nuo Omaha, Nebraska:

„What educational value does Omaha, Nebraska, have for kids?“ asked my sister.

„Most people, dey knows the California, and dey knows Rocky Mountain. Omaha, Nebraska? No, not many people knows“ atsakė tėvas.

Važiuojant automobiliu tėvas su dukromis ginčydavosi, kokią muziką galima klausyti. Uždraudė klausyti „If you’re going to San Francisco“:

„But we are going to San Francisco, dad, so why can’t we play that song?“ I protested.

„Wha’ kind of man wears a flower in his hairs?“ my father asked.

Markelytė rašo: „His public use of English mortified me“:

„Excuse please. Vee lookin for exit to Joe Semite,“ he asked a gas station attendant.”

The man looked confused: “Joe Semite?”

„Joe Semite National Park,“ my dad answered with growing irritation.

„Da-aad. It’s Yo-sem-it-ee,“ I whispered.

„To say I was the black sheep of the family would be both inaccurate and slightly ridiculous – there were only two of us, and if that distinction had to fall on someone, it would have certainly been my younger sister Rita, who smoked cigarettes and kept telling my father to f-k off. In high school she had several boy friends, the most memorable of whom was Baker Boy, the son of the owners of Baltic Bakery.“

Aleksas Bertulis: Gera, Donatai, tu mane įtikinai. Where does I get a copy of dis book?

Parengė **Donatas Januta**

Birutė Penkiūnaitė-Tautvydienė – psichologė, užaugo Baltimore, gyvena Seattle.

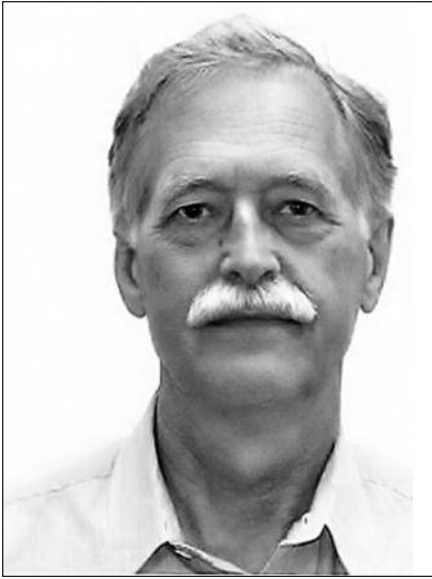
Donatas Januta – teisininkas, užaugo Čikagoje, gyvena San Francisco.

Kęstutis Tautvydas – mokslininkas, užaugo Čikagoje, gyvena Seattle.

Aleksas Bertulis – architektas, užaugo Los Angeles, gyvena Seattle.

Donatas Januta

Kęstutis Tautvydas

Birutė Penkiūnaitė-Tautvydienė

Aleksas Bertulis

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Kaziuko mugė

ALĖ NAMIKIENĖ

Patekti į pirmą „Draugo“ puslapį – tai jau ne juokai! 2011 m. kovo 15 d. laidoje pirmoji antrašė „Drauge“ – „Skautų Kaziuko mugė – kaip niekad gausi“. Toliau rašoma apie Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, vykusią mugę, o Laimos Apanavičienės nuotraukoje – gražūs pinti krepšiai iš vytelių.

Vilniuje Kaziuko mugės prasidėjo prieš 400 metų, o Šiaurės Amerikoje skautininkių Elenos Gimbutienės ir Valerijos Barmienės pastangomis pirmoji mugė Boston, MA, įvyko prieš 60 metų. Australijoje, Adelaidė mieste Kaziuko mugę skautai suruošė 1953 m.

Lietuvių skautų rengiamos Kaziuko mugės lankytojų bei dalyvių gausumu buvo antros po dainų ir tautinių šokių švenčių. O gal ir tebėra?

Pirmąją Kaziuko mugę Čikagoje 1959 m. atidarė Lietuvos generalinis

konsulas dr. Petras Daužvardis (ir visas kitas iki jo mirties 1971 m.), žmonių buvo pilnas Jaunimo centro takas lauke. O nuo kitos mugės jau vos neplyšdavo Jaunimo centro sienos: salėje – skautų tuntų prekystaliai, klasėse – kavinės ir žaidimų kambariai, apačioje valgykla, o rikiuotėse (apie 1970 m.) 600 skautų.

Tą pirmą Čikagoje Kaziuko mugę ruošdami vartėme senas knygas, ieškojome žmonių, kurie yra buvę Vilniuje. Išmokome pinti Vilniaus verbas, pirkome elektrinius pjūklus medžio darbams, audėme juostas, puošėme lėles tautiniais drabužiais. Kai nuklojome stalą medinėmis lėkštėmis su išdegtais juostų raštais, dail. Algirdas Kurauskas ir sako: „geometriniai raštai – audiniams ne ant medžio!“ Nors ir stengėmės pasitaisyti, bet tos juostuotos lėkštės su posmeliu apie Tėvynę viduryje tuoj būdavo išperkamos, ne sykį prie širdies glaudžiamos... Tėvynės netektis buvo labai skaudi, ir visokiais būdais

Lietuvių skautų rengiamos Kaziuko mugės lankytojų bei dalyvių gausumu buvo antros po dainų ir tautinių šokių švenčių. O gal ir tebėra?

branginome jos atminimą.

Kaziuko mugės buvo ir, atrodo, tebėra šventės, skautiškų būrelių draugystė ir sunkus darbas, kuriuo uždirbamos lėšos veiklai, stovyklų išlaikymui. Gal po penktos Kaziuko mugės Čikagoje pasigirdo balsas, kad „jau užteks, jau visi namai lietuviškai išdabinti, ką čia beišgalvosim“. Bet... auga naujos kartos, jaunamartei reikia dovanoti rankšluostinę, juostinę, jaunoji pora perkasi kryžių, koplytėlę savo naujam lizdui, ir mugės ruošiamos toliau. Iki šiandien. Tą darbą tęsia jau trečia, ketvirta skautiškoji karta išeivijoje. Mažesniuose lietuvių telkiniuose dabar ne taip lengva su darbininkais, o mugės reikia ir tiek. Hartford, CT, skautišrame būryje – keliolika šeimų ir, kaip sako viena iš pirmųjų skaučių Danguolė Banevičienė, žmonės neklausia, ar mes mugę ruošim, klausia – kada“. Ir suruošė š. m. kovo 6 d. svetelių vaisėms paruošę 600 svarų dešrų.

Čikagoje-Lemont Kaziuko mugė, pagal „Draugą“, tikrai buvo gausi. Jau kelinti metai joje savo prekystalius turi ir kitos organizacijos ir pavieniai prekiautojai. Dėl Lietuvos-Tėvynės nebeverkiame, tai ir skautų(-ių) rankdarbiai kitokie: iš lino audinio pasiūti gražūs krepšiai, puikios, plastmase lietos stiklo lėkštės su audiniu apačioje, vaisėms šaukštų ar šakučių rankenos gintaru nusagstytos. Lengvi margučiai ant medžio šakos pakabinti, o kiti – didžiuliai,

spalvingi, iš medžio išpjauti, sumeigt į pievelę prieš namą Velykų metu. Na, ir pačių skaučių kepti gražiausi sausainiai, grybukai bei slėgti sūriai. Skautų akademikų prekystalis pilnas knygų, Vydūno fondo atvirukų ir nauja knyga „Vydūno fondui – 55“.

Šia, 52-ąją Kaziuko mugę atidarė jūrų skaučių „Nerijos“ tuntas, vadovavo Taiyda Chiapetta. Kaspina perkirpo buvę ilgamečiai jūrų skautų vadovai skautininkai dr. Algis ir Vija Pauliai. Čikagos-Lemont lietuvių skautų tuntams vadovauja: „Lituanicos“ t. – Dainius Dumbrys, „Nerijos“ – Laura Lapinskienė, „Aušros vartų-Kernavės“ – Aušra Jasaitytė-Petry.

Šiais metais skautų rengtos Kaziuko mugės kovo 6 d. vyko Los Angeles, CA, Boston, MA, Detroit, MI, Hartford CT, Toronto, ON, kovo 13 d. – Lemont, IL, New York, NY, Sydney, Australijoje. Balandžio 2 d. Kaziuko mugė vyko Washington, DC.

Lietuvių skautų sąjungos Tarybos pirmininkas Gintas Taoras, Boston mieste atidarydamas 60-ąją Kaziuko mugę, kartu kaspina perkirpti pakvietė pirmosios mugės dalyvę ruošėją Iną Nenortienę ir pačias jauniausias sąjungos nares – „liepsnelės“. Jų kartai simboliškai perduota būsinių mugių tradicija.

Alė Namikienė – ilgametė skaučių vadovė, šiuo metu „Skautų aidą“ redaktorė.

Būsinių Kaziuko mugių tradicija perduota jaunajai kartai.

Mano kelionė į Indiana uolas su skautų grupe 335

ANDRIUS KRIAUCIŪNAS

2010 m. šeštadienį, lapkričio 20 d., važiauvau į pietinę Indiana valstiją, link Mitchell miestelio, į Blue Springs Caverns. Su manimi keliavo 16 skautų iš skautų grupės 335 West Lafayette, IN.

Nuvykę mes pirma pavalgėme vakariene. Tada ėjome į uolas. Ten išsirinkome sau lovas ir padėjome savo daiktus. Taip darėme, nes tą naktį planavome miegoti po žeme. Tada gidas mus supažindino su taisyklėmis. Pavyzdžiui, negalima bėgioti, negalima šaukti, negalima išeiti iš uolų ir negalima rūkyti.

Tada vienas gidas mus nuvedė į mūsų pirmąją stotį. Ten mums reikėjo užsidėti šalmsus, nultipti nuo tako ir įeiti į tikrą uolą! Buvo labai įspūdinga, nes akmenys blizgėjo kaip šilkas. Iš pradžių turėjome šliaužti ant pilvų, nes buvo tiek mažai vietos. Po to ėjome į didelį kambarį, kaip salę. Ten pasikalbėjome apie tai, ką matėme. Tada gidas pasakė, kad turėsime išokti į mažą duobę ir vėl šliaužti ant pilvo apie 30 metrų. Pasiekėme kitą didelį kambarį, kur gidas pasa-

kė, kad baigėsi mūsų išvyka ir turime grįžti atgal.

Kai grįžome, mes galėjome nusipirkti valgyti, po to nuvykome į kitą stotį. Aš pirkau saldinių ir kakavos. Antroje stotyje vyko parodymas. Gidas pasakė, ką reikia nešioti, ir parodė, kaip galima lipti aukštyne ir žemyn. Tada nuvykome į trečiąją stotį. Ten gavome plaukti laivu ežere, esančiame uolose. Buvo tikrai įdomu. Viename laive tilpo apie 12 žmonių. Po to mums rodė skaidres apie uolas. Nuotraukose rodė vaizdus iš įvairių vietų uolose bei įvairius labirintus, kurie buvo po žeme. Po to ėjome miegoti.

Kai visi nutilo, galėjai girdėti, kaip vanduo teka, lyg ten būtų vandens krioklys. Uolų viršuje buvo įvairių suskilimų, skautai bijojo, kad akmenys kris naktį. Bet to nebuvo. Gyvūnų nesigirdėjo ir šikšnosparnių nesimatė. Ryte, kai atsikėlėme, pavalgėme pusryčius. Vadovai mums paruošė kiaušiniene, saldių bandelių ir kakavos. Prieš išvažiuojant galėjome nusipirkti suvenyrų. Buvo labai smagi kelionė.

Dėmesio, paskiltninkų kursai!

Kviečiame visus 11–13 metų skautus ir jūrų jaunius dalyvauti Paskiltninkų kursuose 2011 m. vasarą Rako miškuose. Kursai vyks nuo pirmadienio, liepos 4 d., 1 val. p. p. iki penktadienio, liepos 8 d., 1 val. p. p.

• Skautai/jauniai turi būti davę įžodį.

• Kursai vyksta pagal skilčių sistemą, kur skautas išmoksta savarankiškai dirbti, tvarkytis ir veikti skiltyje. Remiamės skautiška dvasia, draugiškumu, naudingumu ir gera nuotaika!

Kursuose:

• pristatomos pradinės skautiškos žinios; skautamokslis; kompasas, laužavėdystė; rikiuotės/žygiuotės, reikalingos kiekvienam skautui.

• vadovauja patyręs, suaugusių štabas kartu su jaunais vadovais, kurie yra lankę ir pavyzdžiai baigę šiuos kursus.

Registruokitės pas Audrą Lintakienę, atsiunčiant 120 dol. mokestį ir Rako registracijos formas iki birželio 15 d. Čekiai išrašomi LSA.

Audra Lintakienė: 3509 Rosemead, Brookfield, IL 60513.

Į kursus priimamos 4 skiltys (32 skautai), mažiausiai 2 skiltys, tad raginame kuo greičiau užsiregistruoti. Budžiu!

vyr. sk. s. Audra Lintakienė

„DRAUGO“ LIETUVIUKAI

Redaktorė Laima Apanavičienė • El. paštas: laimaa@hotmail.com

„Nevykėlio dienoraštis: sąlygas diktuoja Rodrikas“

Filmo įvertinimas

Ką tik kino ekranuose pasirodė naujas filmas „Nevykėlio dienoraštis: sąlygas diktuoja Rodrikas“ („Diary of a Wimpy Kid: Roderick’s Rules“). Filmas pastatytas pagal knygų seriją, kurią parašė Jeff Kinney. Mes esame skaitę jo knygas, o Andrius yra matęs ir pirmą filmą, pastatytą pagal šio rašytojo knygas. Tad rašome matyto filmo įvertinimą.

Apie ką šis filmas?

ARK: Tai filmas apie berniuką Greg Heffley, kuris mokosi septintoje klasėje. Jis turi vyresnį ir jaunesnį brolius. Mažesnis brolis kaltina Greg dėl visko, kas bloga. Greg taip pat rašo dienoraštį. Jo vyresnis brolis perskaito tą dienoraštį ir bando išduoti Greg paslaptis, kad tik Greg viskas būtų blogai. Greg geriausias draugas – Rowley.

Filmo pagrindinė mintis yra ta, kad motina nori, kad Greg ir jo vyresnysis brolis geriau susigyventų. Kad tai įvyktų, tėvai palieka juos savaitgaliui vienus namuose. Nuo tada filme prasideda visi įdomumai.

GMK: Filmas yra apie berniuko gyvenimą. Jam yra apie 12 metų, ir jis tik pradėjo lankyti septintą klasę. Savo dienoraštyje jis rašo apie savo gyvenimą, ir kas jam nepatinka. Jis bando daryti viską, kas pradžiuotų jo gyvenimą. Pagrindinė problema – brolis, kuris vis jį erzina ir skriaudžia, ir mergaitė kurią jis išsimylėjo, bet nelabai nori kalbėti su ja.

Ar filme vaidina žinomi aktoriai?

GMK: Daugelis aktorių, kurie vaidino pirmame filme, vaidina ir antrame. Tai Steve Zahn (žinomas iš tokių filmų kaip „Stuart Little“ ir „Sahara“), kuris vaidina tėvą, ir Rachel Harris (žinoma iš filmo „The Hangover“ bei televizijos serialų), kuri vaidina motiną.

ARK: Pagrindinį – Greg Heffley – vaidmenį atliko Zachary Gordon. Jis taip pat vaidino filmuose „National Treasure: Book of Secrets“, „Four Christmases“ ir kt.

Kas patiko?

ARK: Man labai patiko vaizdas, kai Greg tėvas bando Greg motinos viršininkams parodyti kelionės nuotraukas. Tačiau vietoje to, viršininkai

mato nuotraukas, kurias Greg nufotografavo, kai tėvai jį ir jo vyresnį brolių paliko savaitgaliui vienus namuose.

GMK: Man labiausiai patiko, kaip senelių namuose Greg bėga apsirėngęs tik apatinėmis kelnėmis ir kojineėmis. Kita juokinga dalis – Greg ir jo draugai apsimeta, kad jų vienas draugas neegzistuoja. Jie į tą draugą nekreipia dėmesio. Pastarasis bando kažką daryti, kad jį pripažintų. Greg sėkmingai nutraukia tą bandymą.

Ar buvo, kas nepatiko?

GMK: Man viskas patiko. Gal buvo keletas vietų knygoje, kurios nebuvo įtrauktos į filmą.

ARK: Man viskas patiko.

Kam labiausiai vertėtų pamatyti filmą?

ARK: Filmas gavo PG vertinimą. Jis tiktų vaikams nuo aštuonerių. Tinka visokio amžiaus žmonėms. Siūlau seneliams į filmą nusivesti savo anūkus arba tėvams savo vaikus.

Kino salėje buvo daug šeimų ir nemažai paauglių.

GMK: Filmas tinka asmenims nuo 10 iki 60 metų. Filmas vienodai patiks ir tiems, kurie skaitė Jeff Kinney knygas, pagal kurias pastatytas filmas, ir tiems, kurie jų neskaitytė. Tie, kas kritiškai vertina filmo pastatymus pagal knygas, gali būti nepatenkinti tam tikrais praleidimais.

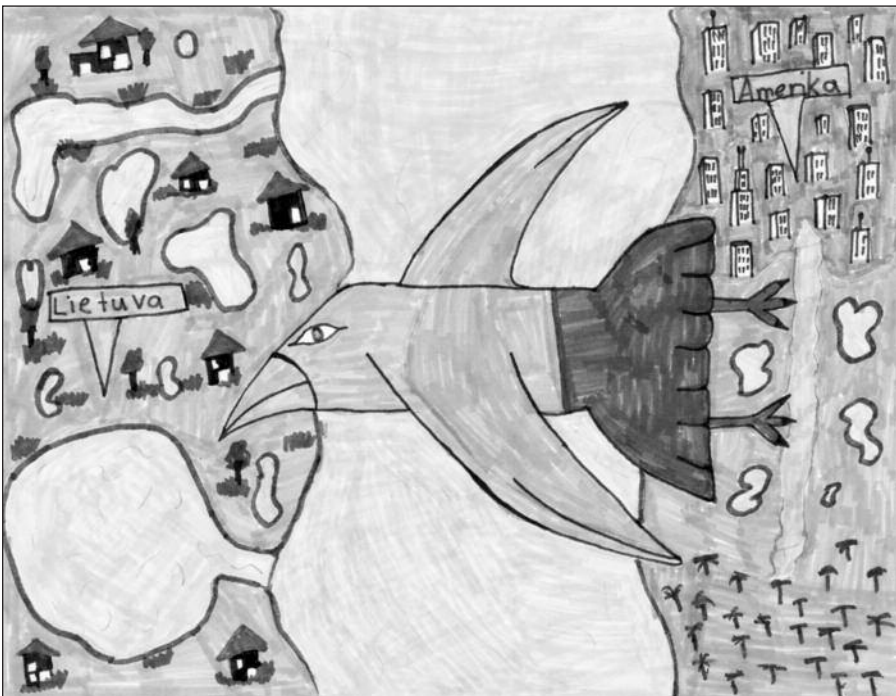
Mano tėvui filmas labai patiko. Jis iš visų salėje esančių žiūrovų juokėsi daugiausia. Sakė, kad seniai matė tokį filmą, kur tėvai parodyti tokie protingi.

Ar verta eiti į kino teatrą, ar palaukti, kol galima bus išsinuomoti?

GMK: Mes mokėjome 6.25 dol. už vaikišką bilietą. Verta pažiūrėti filmą kino teatre, nebuvo gaila išleistų pinigų. Jei nespėsite nueiti į kino teatrą, tai tikrai verta filmą išsinuomoti. Skiriu filmui devynis su puse taško iš 10.

ARK: Aš manau, kad verta palaukti ir nusipirkti šį filmą. Jis toks juokingas, kad norėsis daug kartų žiūrėti. Skiriu filmui 10 taškų iš 10.

Gytis Marijonas Kriaučiūnas
Andrius Romualdas Kriaučiūnas

Oktavijaus Alonso, Čikagos lituanistinės mokyklos 4 klasės mokinio piešinys „Paukštis“, dalyvavęs mokyklos metraščio viršelio konkurse.

Pavasariniai eilėraščiai

VIOLETA PALČINSKAITĖ

Lietučio pasaka

Kas ten trepsi, kas ten šoka,
Kas ten vaikščioja po stogą?

Ci ku ca ku, tu ku tu ku,
Daug žydrų lietaus nykštukų.

Ilgos plonos jų kojytės,
Žydro stiklo kepurytės.

Ci ku ca ku, tu ku tu ku,
Žydro stiklo jų batukai.

O kiekvienas rankoj neša
Po apvalų žydrą lašą.

Ci ku ca ku, tu ku tu ku,
Daug lietučio sviedinukų.

Kuo greičiau į lysvę žalią
Pas plaštakę, pas gėlę.

Ci ku ca ku; tu ku tu ku,
Skuba daug lietaus nykštukų.

PAULIUS ŠIRVYS

Linksmas vėjas

Su baltais gandrais
Atskriejęs,
Švilpė, užė
Linksmas vėjas.
Ir pasakė
Man į ausį:
— Aš esu
Linksmasis vėjas!
Gaudyk vėją —
Nesugausi!

Čiupo —
Skrybėlę užkėlė
Medžio didelio
Viršūnėn!
Tupi mano
Skrybėlė
Aukšto ąžuolo
Viršūnėj.

Scena iš kino filmo „Nevykėlio dienoraštis: sąlygas diktuoja Rodrikas“ („Diary of a Wimpy Kid: Roderick’s Rules“).

Dėmesio! Dėmesio! Balzeko lietuvių kultūros muziejus 70 metų nuo pirmųjų trėmimų į Sibirą paminėti 2011 m. birželio-rugpjūčio mėn. organizuoja vaikų piešinių parodą „Nepalaužta dvasia“ („Hope and Spirit“). Joje gali dalyvauti visi lietuvių kilmės JAV gyvenantys 1–10 klasių mokiniai. Parodos dalyviai turi užsiregistruoti. Registracijos anketą ir daugiau informacijos rasite tinklalapyje info@balzekasmuseum.org
Darbus adresuoti: Vaikų piešinių paroda „Hope and Spirit“ ir siųsti: Balzekas Museum of Lithuanian Culture, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Darbų laukiama iki balandžio 15 d.

Fondo tarybos pirmininkas Leonas Maskaliūnas.

Knygos redaktorė Danutė Bindokienė.

Programą vedė Vida Brazaitytė.

Fondo valdybos pirmininkas fil. Gintaras Plačas.

Knygą „Vydūno fondui – 55” pasitikus

LAIMA APANAVIČIENĖ

Lietuvių skautų sąjungos Akademinio skautų sąjūdžio nariai 1952 metais įkūrė Vydūno fondą (VF), kad galėtų paremti studijuojančius savo narius. Kitais metais Fondas švęs 60-metį. Per tuos metus išaugęs į didžiulį paramos šaltinį mokslinio pobūdžio knygų leidimui, Lietuvos ir užsienio skautų akademikų stipendijoms, skautų lavinimo projektų paramai bei kitiems šalpos darbams, savo darbais Fondas nelabai giriasi. Tad su įdomu balandžio 3 d. vykau į knygų „Vydūno fondui – 55” sutiktuves, vykusias Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre.

Knyga dėl objektyvių priežasčių pasirodė kiek pavėlavusi – 2010 metais, tačiau tas pavėlavimas nė kiek nesumenkino knygos vertės. Knygoje – Vydūno fondo 55 metų veiklos aprašymas. Fondo, kuris, pasak jo tarybos pirmininko v. s. fil. Leono Maskaliūno, „savo veiklą pradėjęs su pirmąja 300 dol. auka, per 55 metus sugebėjo sukaupti daugiau nei 1,5 mln. dol., išmokėti lietuviybės puoselėjimui per 1 mln. dol.”

Filosofas, rašytojas, publicistas Vilhelmas Storosta Vydūnas yra pasakęs: „Lietuvių tauta yra maža. Jai reikalinga eiti su kūrybos žengimu. Todėl ir visas mūsų darbas turėtų būti pasistengimas sužadinti mūsų aukščiausiąsias žmoniškumo galias. Tatai turėtų būti kelrodė žvaigždė, į kurią atsižiūrime kurdami tautinį savo gyvenimą”.

Knygos sutiktuose smagu buvo dar kartą įsitikinti, kad vydūniečiai puikiai supranta, kad skatinti žmones dvasiškai tobulėti ir stiprėti yra svarbu, kad žmoniškumas atlieka svarbų vaidmenį tobulinant ir palaikant tautos gyvastį. Visi jų darbai rodo, kad vydūniečiams rūpi jaunimo išsilavinimas, jiems svarbu, kas tęs jų darbus, jie supranta, kad padėdami jaunimui skinti mokslo aukštumas jie augina sau puikią pamainą.

„Vydūno fondas – 55” (išleido Vydūno fondas, Chicago, IL. 2010) viršelį sukūrė fil. Renata Ramanauskaitė-Borucki. Gausiai iliustruota įvairiomis nuotraukomis ir kalėdiniais atvirukais, knyga pristato įvairių rašytojų ir Fondo darbuotojų prisiminimus iš plačios Fondo veiklos.

Knygos sutiktuves vedė Vida Brazaitytė. Tylos minute buvo pagerbti išėjusieji amžinybėn Vydūno jaunimo fondo nariai.

Knygos pristatyme dalyvavo knygos redaktorė Danutė Bindokienė, redakcinės grupės nariai, filisteriai Ritonė Rudaitienė, Jūratė Varia-

kojienė, prof. Vytautas Černius, L. Maskaliūnas, Algirdas Stepaitis, Leopoldas von Braun, spaudai knygą paruošęs Jonas Kuprys. Sutiktuvėse dalyvavo ir knygos sumanytojo bei pradininko a. a. Vytauto Mikūno dukra Daiva Mikūnaitė-Repond.

Apie Vydūno jaunimo fondą kalbėjo Fondo tarybos pirmininkas fil. L. Maskaliūnas, sakęs, kad ši jubiliejinė knyga yra ypatinga ir paminėjęs šioje knygoje parašytus faktus – Vydūno fondas skiria paskolas, stipendijas, premijas, organizuoja mecenatų vardines stipendijas, rašinių, atvirukų konkursus, rūpinasi knygų leidyba. „Savo darbais ir veikla Vydūno fondas įgavo visuomenės pasitikėjimą, subrendo, gauna palikimų lėšų, kas leidžia toliau tęsti šį kilnų darbą”, – džiaugėsi tebesitęsiančia Fondo veikla tarybos pirmininkas ir padėkojo visiems, prisidėjusiems prie istorinės knygos išleidimo.

Apie Vydūno jaunimo fondo „sielą ir širdį” a. a. fil. V. Mikūną, kuris pirmasis padėjo rinkti medžiagą šiam leidiniui, nuoširdžiai kalbėjo Fondo tarybos narė fil. J. Variakojienė. Ji supažindino susirinkusius su šia kilnia asmenybe. „Jo didelio tautinio idealizmo, pasišventimo, kūrybingumo, darbštumo ir ryžto dėka,

VF išaugo į plačiai žinomą Fondą. (...) V. Mikūnas visuomet buvo entuziastingas, gerai nusiteikęs, visuomet norintis padėti, pilnas gyvų idėjų, kaip pagyvinti VF veiklą, kaip išleisti knygą, kaip praturtinti lietuvių išeivijos aruodą. Jo patriotizmas, idealizmas, noras puoselėti lietuvišką tautinę kultūrą buvo didelis”, – sakė leidinio redakcinės grupės narė.

Fil. V. Mikūnas Vydūno fondo valdybos pirmininku buvo net 38-rius metus. Už nuopelnus skautybei apdovanotas visais ordinais, aukščiausiu – Geležinio vilko ordinu. Jis – Korp!Vytis garbės narys. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinu, kurį jam prisegė Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus. Nors fil. V. Mikūnas iškeliavo Amžinybėn 2007 m. liepos 20 d., jo geri darbai lydi VF kiekviename žingsnyje.

Knygos redaktorė Danutė Bindokienė, pradėdama savo kalbą, sakė: „V. Mikūno viduje degė Vydūno dvasios kibirkštėlė. Jis karštligiškai mylėjo Lietuvą, jos istoriją. Kas buvo Mikūnas Vydūno fondui aš supratau tik tada, kai buvau pakviesta redaguoti knygą.” Redaktorė džiaugėsi, kad savo darbu galėjo prisiliesti prie VF istorijos.

Kokia Fondo ateitis, kokie šiandienos iššūkiai? Apie šiandieninius darbus ir Fondo ateitį kalbėjo valdybos pirmininkas fil. Gintaras Plačas. Baigdamas jis padėkojo visiems, kurie atvyko į knygos pristatymą ir tiems, kurie savo darbais ir lėšomis remia Fondo veiklą.

Visiems, prisidėjusiems prie istorinės knygos leidimo, Fondo tarybos pirmininkas L. Maskaliūnas įteikė leidinį „Vydūno fondui – 55”.

Susirinkusieji buvo pakviesti į neįprastą koncertą – buvo parodytas 2009 m. Vincės Jonuškaitės-Zaunienės vardo konkurso laimėtojų koncerto Lietuvoje įrašas. Susirinkusieji taip pat galėjo apžiūrėti VF išleistų knygų bei atvirukų parodą, įsigyti norimų leidinių.

„Aš pasirinkau uždavinį nešti į tautiečių širdis visa tai, kas žadinti galėtų aukščiausias ir prakilniausias žmogaus jėgas” (Vydūnas). Šio žmogaus vardas jaunimo fondui pasirinktas neatsitiktinai. Skautų akademikų vadovaujamas fondas siekė ir sieks išlaikyti tautinį sąmoningumą, o svarbiausia – remti lietuvių studentų studijas. Apie tai mes galime sužinoti pristatytame leidinyje, apie tai, manau, išgirsime ir kitais metais vyksiančiuose 60-mečio renginiuose. Tad – *Ad Meliorem!*

Vydūno fondo leidinių parodą apžiūri Leopoldas von Braun.

Jono Kuprio nuotraukos

Paruošė Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@aol.com

MŪSŲ STALUI

Kokios Velykos be mėsos patiekalų!?

Po ilgos Gavėnios ir pasninkų, tradiciškai Velykoms gaminama daug įvairių mėsos patiekalų. Tad tam tikra prasme ši šventė – ne vegetarams. Ir nors pasaulyje sparčiai plinta įvairios vegetarizmo idėjos, didžioji dalis lietuvių lieka ištikimi prosenelių mitybos tradicijoms: ir ant kasdieninio, ir ant šventinio stalo garbingiausiose vietose puikuojasi mėsos patiekalai.

Mėsiška pavasario šventė

Keptas paršelis, kiaulės galva, veršienos kumpis – tai tradiciniai Velykų mėsos patiekalai. Vis dėlto šiais laikais velykinis stalas dažnai pasipuošia ir triušienos, paukštienos, avienos bei žvėrienos patiekalais. Antys, žąsys, kalakutai taip pat atranda vietą ant metinių švenčių stalo. Tad Velykoms galite pasirinkti patiekalus iš tos mėsos, kuri jums atrodo pati šventiščiausia.

Pavyzdžiui, triušiena, savo maistingumu prilygstanti daugelio gyvulių mėsa, yra balta, švelni, lengvai virškinama. Ji gana greit iškepa ir išverda. Triušiena turi švelnų savitą skonį, tad tiems, kuriems jis nelabai patinka, į triušienos valgius sakoma dėti aštrių prieskonių ir daug žalumynų. Prieš kepančią riebaluose ar troškinant triušieną galima marinuoti vyne, pagardinti česnakais, čiobreliais. Triušieną kepančią orkaitėje būtina žiūrėti, kad mėsa neperdžiūtų. Ir kepdama, ir virdama mėsa netenka maždaug 25 proc. savo svorio.

Paukštienos patiekalai ypač tiks tiems, kurie vengia riebios, kaloringos mėsos.

Kasdieniniu valgiu tikrai nepavadintume avienos mėsos. Ir nors ši mėsa populiareesnė pietų ir pietryčių šalyse, Lietuvoje ji taip pat neretai atsiduria ant šventinio stalo. Švelniausia ir šventiniams patiekalams tinkamiausia visai jaunų avių (ėriukų iki 1 metų) mėsa. Aviena turi specifinį skonį, kuris nevisiems patinka, todėl į avienos patiekalus paprastai dedama daug įvairių prieskonių. Labai tinka svogūnai, česnakai, mairūnai, imbieras, kmynai.

Vis dėlto populiariausia mūsų šventinė mėsa – veršiena ir kiauliena.

Ne tik ponams, bet ir valdovams

Veršiena – tikrai puiki mėsa šventiniams kepsniams bei kitiems Velykų patiekalams. Daugelis dabartinių šeiminkų ją mėgsta net labiau nei kiaulieną ar jautieną, nes, palyginti su kitomis mėsos rūšimis, ji turi mažiau riebalų, yra drėgnesnė, švelnesnė ir šviesesnė. Be to, Amerikoje ji ir pigesnė. Senovėje šią neriebią, švelnią, lengvai virškinamą mėsą smaguriaavo tik išrinktieji – valdovai ir turtuoliai. Net ir dabar Europoje, tiek ir Lietuvoje, veršienos mėsa yra brangesnė už kitą mėsą. Senovėje ji ypač buvo vertinama Italijoje. XVI a., Henriku II vedus Kotryną Medici, veršienos patiekalų receptai drauge su naująja karaliene

atkeliavo ir į Prancūziją. Pasakojama, kad Prancūzijos karalius, Henrikas II tėvas taip pamėgo veršieną, kad valgydavo ją kasdien.

Veršiena – tai jaunų veršelių (nuo 2-jų savaičių iki 3 mėnesių) mėsa. Pačia geriausia veršiena yra laikoma 4–8 savaičių tik pienu girdytų veršelių mėsa. Ji būna rausva, minkšta, švelni, šiek tiek rūgštoko kvapo. Tokia mėsa beveik neturi pododinių riebalų, kauluose yra daug kolageno. Labai jaunų, 2–4 savaičių, veršelių mėsa būna blyški, beveik balta ir labai minkšta. Ji dar per daug elastinga, todėl netinka patiekalams gaminti.

Šventiniam patiekalui labai svarbu pasirinkti tinkamą mėsos gabaliuką. Vertingiausia yra laikoma užpakalinių šlaunų mėsa, nes ji yra minkšta, neriebi, plėvės plonytės. Ši mėsa tinka kepsniams, pjausniams, muštiems vyniotiniams. Kepti tinka ir nugaros bei liemens mėsa. Iš jos gaminami kepti arba troškinti įdaryti kepsniai, kotletai, antrekotai su kauliukais, pjausniai. Sprando, krūtinės, mentės mėsa tinkamiausia gaminant troškinius arba maltos mėsos patiekalus. Iš tokios mėsos išeina puikūs guliašai, troškiniai, maltiniai, kukuliai. Be to, sprandinė, krūtinės ir mentės mėsą galima virti bei gaminti virtos mėsos patiekalus. Iš likusių veršiuko dalių verdami sultiniai, gaminama šaltiena. Tam labiausiai tinka priekinės ir užpakalinės blauzdos, kaklas, uodega.

Gamindami veršieną turėtume prisiminti, kad jai netinka aštrūs prieskoniai. Tačiau puikiai tiks bazilikas, peletrūnas, mairūnas, gelsvė, kalendra, pipirai, lauro lapai, svogūnai, česnakai. Prieš kepančią veršienos kepsnius siūloma juos aptepti aliejumi, kad taip greit nedžiūtų. Kepti geriausia alyvų aliejuje, o iškeptą mėsą, kad būtų skanesnė, galima apšlakstyti sviestu. Beje, sūdyti ir apvilioti miltuose veršieną reikia tik prieš pat kepančią, nes druska ištraukia mėsos sultis, o sulčių prisigėrę miltai greit pridega. Patiekti veršieną labai tinka su piene troškintomis morkomis, žaliaisiais žirneliais, žiediniais kopūstais, špinatais, šparaginėmis pupelėmis bei kitomis švelniomis daržovėmis.

Be kiaulienos – nėra šventės

Lietuvoje nuo seno populiariausia buvo kiauliena. Senojo geležies amžiaus šaltiniai rodo, kad mūsų protėviai jau tada augino kiaules. XV–VI a. šaltiniai primena populiarių to meto posakį: „Nėr mėsos per kiaulieną“. Na, o XV–XVI a. rašyti-

niuose dokumentuose minimas skilandis, rūkytos dešros, lašiniai bei kiti kiaulienos gaminiai.

Per Velykas ant lietuvių stalo visuomet būdavo kiaulienos. Kepdavo mažą paršelį ar kumpį, virdavo rūkytą kumpį, sukdavo įvairius vyniotinius, virdavo šaltieną.

Geri kulinarai teigia, kad maisui tinka beveik visos kiaulės skerdenos dalys. Sprandinė tinka virti, troškinti, kepti. Iš jos gaminami kepsniai, muštiniai, maltiniai, šašlykai. Kepsniams ir muštiniam taip pat tinka ir nugarinė. Ji labai skani ir rūkyta. Kumpis paprastai kepamas, troškinamas ar verdamas. Iš jo gaminami įvairūs maltiniai, troškiniai, mėsa marinuojama, rūkoma. Kiaulės juosmens dalis tinkamiausia troškinti, malti arba ruošti įdarytus patiekalus. Iš mentės išeina skanūs guliašai, ragu, kukuliai, maltiniai bei kepsniai. Šoninė skaniausia rūkyta arba troškinta. Skanėstu laikomos karkos (kulnai), kurios verdamos arba kepa-mos. Ne mažesnis skanumynas – kepti ar troškinti šonkauliai.

Kiaulienai pagardinti tinka įvairūs žalumynai ir prieskoniai: bazilikas, peletrūnas (dracunculus), juozažolė, mairūnas, petražolės, pipirai, lauro lapeliai, kadagių uogos (jupiter), kmynai, kalendros, krienai, garstyčios, svogūnai, česnakai, melisa, rozmarinas, gvazdikėliai. Prie kiaulienos patiekalų dera aštrūs padažai – krienų, garstyčių, kmynų, grybų, svogūnų, česnakų.

Velykinė veršiena

Reikės: 2–3 sv. veršienos kumpio (be kaulų), 4 oz lašinukų, 1 morkos, 1 svogūno, ryšelio petražolių, 1 saliero koto, 1 poro (leek), pusės citrinos, 1 šaukšto acto, druskos, pipirų, lauro lapų, 3 obuolių, 3 kiaušinių baltymų, šaukšto cukraus, 6 bulvių.

Daržoves smulkiai sukupokite ir jomis įtrinkite lašinukais prismaigstytą veršienos gabalą. Į vandenį (2 puodeliai) įpilkite acto, įberkite druskos, pipirų, lauro lapų, cukraus ir išvirkite marinatą. Jį atšaldykite ir užpilkite ant veršienos. Marinuokite 4–6 valandas. Po to veršieną išimkite iš marinato ir kepkite 1 valandą (375 F) orkaitėje, palaistydami atsiradusiomis sultimis.

Tuo metu obuolius perpjaukite per pusę, išskaptuokite jų vidų ir į juos pridėkite išplaktus kiaušinio baltymus su cukrumi. Dėkite juos į orkaitę ir iškepkite. Iš nuluptų bulvių išskaptuokite „klumpeles“ ir jas išvirkite pasūdytame vandenyje.

Visus pagamintus produktus išdėliokite lėkštėje ir patiekite ant velykinio stalo.

Virtas karbonadas su garstyčių padažu

Reikės: 1 sv karbonado (be kaulo).

Garstyčių padažui: puodelio mėsos sultinio, 1 šaukšto garstyčių, 2 šaukštų grietinės.

Garnyrui: 1 sv virtų bulvių ir bulvių padažui: pusės puodelio grie-

tinės, 1 kiaušinio trynio, fermentinio sūrio (apie 3 šaukštus), muškato riešuto, druskos, pipirų, 2 skiltelių česnako, šaukšto miltų.

Kiaulieną pabarstykite norimais prieskoniais, suvyniokite į foliją ir virkite 20 minučių vandenyje. Tuo metu pagaminkite padažus.

Garstyčių: sultinį supilkite į indą, užvirinkite, sudėkite garstyčias, grietinę ir išmaišykite. Nusitaisykite skonį.

Bulvių: grietinę supilkite į indą, užvirinkite, idėkite kiaušinio trynį, tarkuotą sūrį, prieskonius, miltus ir maišydami pakaitinkite.

Išvirtą karbonadą supjaustykite riekelėmis ir užpilkite garstyčių padažu. Šalia dėkite virtas karštas bulves ir jas užpilkite padažu. Patiekalą papuoškite žalumynais.

Velykinio pyrago receptas

Tešlai reikės: 6 puodelių miltų, pusės pakelio šviežių mielių (20 g), puodelio pieno, pašildyto iki kūno temperatūros, 1/4 puodelio cukraus, 4 oz sviesto (vieną lazdele), 2-jų kiaušinių, žiupsnelio druskos.

Riešutiniams įdarui: puodelis migdolų, 1/2 puodelio cukraus, 1/2 puodelio razinų, 1 kiaušinio, šaukštelio cinamono.

Paruoškite tešlą. Mieles ištrinkite su šaukšteliu cukraus, supilkite trečdalį pieno ir išmaišykite. Miltus išsijokite į didelį dubenį, centre padarykite duobutę, į ją supilkite mieles. Šakute nuo duobutės kraštų įmaišykite miltų, kad pasidarytų tiršta tyrelė. Dubenį uždenkite rankšluosčiu ir palikite 10–15 minučių pakilti.

Įmuškite kiaušinius, sudėkite susmulkintą sviestą, cukrų, druską, supilkite pieną. Tešlą minkykite, kol taps tampri, ims pūslėtis ir nebelips prie dubens ir rankų. Baikite minkyti ant gana miltuotos lentos. Tačiau tešla turi išlikti minkšta ir elastinga. Iš tešlos suformuokite rutulį ir dėkite į švarų dubenį, uždenkite ir palikite kilti, kol padvigubės (apie 1 valandą).

Paruoškite įdarą. Migdolus užpilkite verdančiu vandeniu, pamirkykite 10 min., po to perliekite šaltu vandeniu ir nulupkite odele. Razinas išmirkykite ir nusauskinkite. Kiaušinį išplakite su cukrumi ir cinamonu, migdolus sumalkite ir gerai išmaišykite iki vientisos masės.

Formuokite. Lentą pabarstykite miltais, pakilusią tešlą trumpam perminkykite į stačiakampį. Iškočiokite didelį stačiakampį lakštą, ant jo tolygiai užtepkite įdarą ir, vyniodami nuo ilgosios kraštinės, susukite ilgą vyniotinį. Skardą aukštais kraštais ištepkite riebalais, vyniotinį aštriu peiliu supjaustykite vienodo ilgio ritinėlius. Sustatykite juos į paruoštą skardą palikdami tarpus.

Prieš kepdami palikite pyragą apie 30 minučių kilti. Orkaitę įkaitinkite iki 400 F, pakilusį pyragą aptepkite kiaušinio plakiniu ir kepkite 30–40 minučių, kol gražiai pagels.

Gardžių ir šviesių Velykų!

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Lietuvos prezidentė D. Grybauskaitė lankėsi Norvegijoje

Prezidentė Dalia Grybauskaitė su valstybiniu vizitu viešėjo Norvegijoje. **ELTA** nuotr.

Oslas (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė lankydamsi Norvegijoje pabrėžė, jog šiemet Lietuva ir Norvegija mini diplomatinių santykių dvidešimtmetį, ir padėkojo Norvegijai bei jos žmonėms už paramą mūsų valstybei labai svarbiu metu atkuriant nepriklausomybę.

Po susitikimo su karališkąja šeima Lietuvos vadovė skaitė paskaitą Norvegijos tarptautinių santykių institute tema „Energetikos geopolitika: Šiaurės ir Baltijos šalių bendradarbiavimo priežastys ir laimėjimai“, kurioje nagrinėjo energetikos problemų Europoje geopolitinius klausimus ir pabrėžė būtinybę bei abipusę naudą plėtoti aktyvų bendradarbiavimą su Norvegija ir kitomis Šiaurės šalimis. Prezidentė taip pat atsakė į instituto studentų, profesūros klausimus.

Kanadoje pristatytos Lietuvos turizmo galimybės

Ottawa (URM info) – Lietuvos ambasada Kanadoje, bendradarbiaudama su Latvijos ir Estijos ambasadomis, balandžio 2–3 dienomis dalyvavo Ottawa mieste vykusioje kelionių ir turizmo parodoje „Travel and Vacation Show 2011“.

Renginio lankytojai galėjo susipažinti su Lietuvos turizmo galimybėmis: aktyvaus poilsio sąlygomis nacionaliniuose parkuose, naujais vandens pramogų parkais, SPA centrais Druskininkuose ir kituose Lie-

tuvo miestuose, Baltijos jūros paplūdimiais bei Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) saugomais objektais. Parodoje taip pat buvo pristatyti 2011 m. Lietuvoje organizuojami kultūriniai renginiai. Įvairių šalių turizmo ir poilsio galimybes pristatanti paroda organizuojama daugiau nei 15 metų ir yra didžiausias tokio pobūdžio renginys Kanados Ontario provincijoje. Šiemet paroda sulaukė daugiau nei 16,000 lankytojų.

„Pirmasis valstybinis apsilankymas Norvegijoje patvirtino, kad yra nepaprastai daug dar neišnaudotų puikių bendradarbiavimo galimybių su Šiaurės šalimis tiek politikos, tiek konkrečių verslo projektų srityse. Olesiundo ir Klaipėdos laivų statytojai, kartu statantys moderniausius pasaulyje jūros keltus, Sulos savivaldybės ir Panevėžio tekstilinių bendra produkcija – tik keli sėkmingo ekonominio bendradarbiavimo pavyzdžiai. Rimtus Norvegijos ketinimus plėtoti bendradarbiavimą su Lietuva man patvirtino ministras pirmininkas, kiti aukščiausi šios šalies politikai, taip pat verslo atstovai“, – kalbėjo Lietuvos vadovė.

Bėgikei skirta dvejų metų diskvalifikacija

Vilnius (ELTA) – Lietuvos lengvosios atletikos federacijos (LLAF) Drausmės komisija bėgikei Živilei Balčiūnaitei už antidopingo taisyklių pažeidimą skyrė dvejų metų diskvalifikaciją. Toks sprendimas priimtas remiantis Tarptautinės lengvosios atletikos federacijos (International Association of Athletics Federations – IAAF) taisyklėmis.

32-ųjų metų maratonininkė privalės grąžinti pernai iškovotą Europos čempionato aukso medalį. Sportininkės treneriui Romui Sausaičiui pareikštas griežtas papeikimas. Dėl diskvalifikacijos, kuri įsigalioja nuo sportininkės veiklos sustabdymo dienos – rugsėjo 6-osios, Ž. Balčiūnaitė negalės dalyvauti Londono olimpinėse žaidynėse.

IAAF pranešimą apie tyrimą dėl

įtarimą sukėlusio Ž. Balčiūnaitės mėginio, paimto per Europos čempionatą Barselonoje (Ispanija), LLAF gavo praėjusių metų rugsėjo pradžioje. IAAF pranešime buvo teigiama, kad lietuvės mėginyje buvo rasti tam tikri nukrypimai nuo leistinos normos. Atlikus tyrimus, paaiškėjo, kad testosterono ir epitestosterono santykis nuo normos buvo nukrypęs keturis kartus.

Anot LLAF Drausmės komisijos, Ž. Balčiūnaitei trumpesnė diskvalifikacija neskirta, nes nebuvo lengvinančių aplinkybių. Lietuvos bėgikė ketina šį sprendimą apskusti Sporto arbitražo teismui.

„Atsakingai pareiškiu, kad niekada nevarčiau draudžiamų preparatų ir visada bėgimo takelyje kovojau garbingai“, – teigia Ž. Balčiūnaitė.

Punsko viršaitis imasi priemonių dėl lietuviškų mokyklų išsaugojimo

Vilnius (BNS) – Lietuviško Punsko valsčiaus Lenkijoje viršaitis Vytautas Liškauskas sako, kad imasi ir dar ims visų veiksmų dėl ketinimo Lenkijoje uždaryti dar dvi lietuviškas mokyklas.

Jis patvirtino, kad yra ketinimų Pristavonių ir Vidugirių mokyklas uždaryti nuo 2012 m. rugsėjo, todėl, pagal vietos įstatymus, dėl to reikia kreiptis iki atitinkamų metų vasario pabaigos. V. Liškauskas taip pat sakė dar prieš du mėnesius kreipėsis į Lenkijos švietimo ministrę dėl papildomo finansavimo lietuviškoms mokykloms, kurio labai trūksta, tačiau atsakymo iki šiol nesulaukė.

Lenkijos ambasada Vilniuje išplatino pranešimą, kuriame atsiliepiama į Seimo vicepirmininko Algio Kasėtos pranešimą, jog Lietuvai „kelia nerimą žinios, kad rudenį Lenkijoje ketinama uždaryti dvi lietuviškas mokyklas, kurios taip pat neatitinka jų švietimo įstatymo reikalavimų“.

Vilniaus politikai nepritarė sutarčiai su dvasininkais dėl renginių prie arkikatedros

Vilnius (BNS) – Kadenciją baigianti Vilniaus miesto savivaldybės taryba atmetė sutarties su Vilniaus arkikatedra projektą, pagal kuri miesto valdžia leidimus renginiams Katedros aikštėje galėtų išduoti tik tuomet, kai renginio organizatoriai pateiktų raštu gautą Vilniaus arkivyskupijos sutikimą.

Tokią sutartį tarybai pateikė sostinės konservatoriai. Tarybos posėdyje kilo diskusija, ar meras gali pasirašyti tokias sutartis su dvasininkais, nes bažnyčia nėra valstybinė įstaiga. Anot Vilniaus savivaldybės atstovo, ir iki šiol išduodant leidimus renginiams Katedros aikštėje jie būdavo derinami su dvasininkais.

Projekte nurodoma, kad Katedros aikštė yra dalis Vilniaus arkikatedros šventoriaus, kuris yra „sakrali rimties ir susikaupimo vieta“, ir išipareigojama jos panaudojimo renginiams galimybės vertinti vadovaujantis religinės svarbos erdvių sakralumo gerbimo principu ir jau galiojančiomis Tvarkymo ir švaros taisyklėmis.

Bulgarija atšauks 37 diplomatus

Vilnius (BNS) – Bulgarija šiemet atšauks 37 savo ambasadorius ir aukšto rango diplomatus, kurie, kaip įtariama, bendradarbiavo su šalies komunistinio režimo žvalgybos tarnybomis. Apie tai paskelbė Bulgarijos užsienio reikalų ministerija (URM).

Šie diplomatai jau iškviesti į Bulgariją, tačiau oficialiai dar neprarado savo vietų, siekiant apeiti prezidento Georgij Pervanov pasipriešinimą. G. Pervanov, kurio parašu turi būti tvirtinami visi dekretai dėl diplomatų pašalinimo iš pareigų, kadencija baigsis ateinančių metų sausį.

Pirmieji 13 ambasadorių, tarp jų dirbantys Berlyne, Atėnuose, Bejing, Stokholme ir Jungtinių Tautų (JT) būstinėje New York, turėtų grįžti gegužės 1 d., perdavę savo pareigas pavaduotojams. Kita grupė grįš bir-

Lietuvos užsienio reikalų ministerija (URM) praeitą mėnesį pareiškė, kad jai kelia susirūpinimą lietuvių tautinės mažumos Lenkijoje švietimo reikalai. „Lietuvių švietimo padėtis Lenkijoje kasmet blogėja – per pastaruosius 10 metų buvo uždaryta pusė lietuviškų mokyklų“, – teigia Lietuvos URM.

Krasnagrūdės ir Krasnavo mokyklose panaikintos lietuviškos klasės, uždarytos Agradnykų, Klevų, Ramoniškių, Vaitakiemio mokyklos, o nuo kitų metų rengiamasi uždaryti Pristavonių ir Vidugirių mokyklas.

„Labai trūksta vadovėlių lietuvių kalba, nuo šių metų planuojama ‘naujovė’– lietuviškoms mokykloms vadovėliai nebebus spausdinami, vietoj jų bus pereinama prie mokymosi iš elektroninių vadovėlių“, – teigia URM.

Lietuvos ambasados Lenkijoje duomenimis, šiuo metu Lenkijoje yra apie 15,000 lietuvių kilmės gyventojų.

Vilniaus arkikatedra. **DELFI.lt** nuotr.

Pagal dokumentą, Katedros aikštėje turėtų vykti tik tokie renginiai, kurie neprieštaruoja „kriščiūniskai moralei ir dorovei, neišleidžia tikinčiųjų jausmų“, renginiai ar pasirošimas jiems negali trukdyti pamaldoms Vilniaus arkikatedroje.

želio 1 d. Tuo tarpu Bulgarijos ambasadoriai Sarajeve, Berne ir Vatikane išeis į pensiją iki birželio 30 d.

Parlamento komitetas, kuriam buvo pavesta atversti Bulgarijos komunistinio režimo slaptųjų tarnybų archyvus, pernai gruodį atskleidė, jog beveik pusei šalies ambasadų ir užsienio atstovybių tebevadovauja buvę liūdnei pagarsėjusio Valstybės saugumo komiteto (Deržavna Sigurnost) agentai arba kolaborantai.

Nors centro dešinioji vyriausybė ir parlamentas paragino nedelsiant atšaukti šiuos diplomatus, prezidentas G. Pervanov pareikalavo, kad kiekvieno įtariamojo byla būtų nagrinėjama atskirai. G. Pervanov 2007 m. pats buvo išaiškintas kaip buvęs kolaborantas, nors šį faktą prezidentas neigia.

VERSLO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

LIETUVA

Daugiausiai tiesioginių užsienio investicijų pernai Lietuva sulaukė iš Rusijos – daugiau nei 0,5 mlrd. Lt. Tuo tarpu lietuviai daugiausiai investavo lengvatinių mokesčių zona laikomame Kipre. Per praėjusius metus Lietuvoje daugiausia investavo Rusijos (548,2 mln. Lt), Lenkijos (533,9 mln. Lt), Vokietijos (355 mln. Lt), Nyderlandų (301,4 mln. Lt), Estijos (267,5 mln. Lt) ir Tailando (216,9 mln. Lt) investuotojai. Populiariausios investicijų kryptys – rafinuotų naftos produktų bei chemikalų ir chemijos produktų gamyba, elektros, dujų sektoriai, garo tiekimas ir oro kondicionavimas, taip pat didmeninė ir mažmeninė prekyba. Tuo tarpu Lietuvos investuotojai pernai daugiausia investavo Kipre (188,2 mln. Lt), Bosnijoje ir Hercegovinoje (118,7 mln. Lt) bei Nyderlanduose (117,4 mln. Lt).

Sveikatos draudimo neturi beveik dešimtadalis (282,900) Lietuvoje gyvenančių žmonių, kurie nemokamai gydomi tik kilus pavojui gyvybei. Iki kitų metų gegužės pradžios nedrausti žmonės turės sumokėti sveikatos draudimo mokestį už visą laikotarpį, kai jis buvo nemokėtas. Valstybės sveikatos draudimo netenka žmonės, už kuriuos daugiau kaip mėnesį nemokamas privalomojo sveikatos draudimo mokestis. Dažniausiai taip nutinka darbo biržoje neįsiregistravusiems bedarbiams ir apie išvykimą nepranešusiems emigrantams. Pastarieji gali būti drausti kitoje šalyje, jei ten legaliai dirba. Apie tai pranešę nuo sveikatos mokesčio Lietuvoje jie būtų atleisti.

Šildymo sezonas jau baigiasi, tačiau šiandien jau aiškėja, kokia šilumos kaina Lietuvoje bus kitą sezoną. Pasaulyje brangstanti nafta pažėrė blogų naujienų dėl dujų kainos ateityje. Spėjama, kad dujos prieš naująjį sezoną brangs 30 proc. Naftos kainų didėjimas labai paveiks ne tik Lietuvos, bet ir viso pasaulio ekonomiką. Jeigu nafta kainuos daugiau kaip 140 JAV dol. už barelį, gali kilti naujos ekonomikos krizės pavojus, spėja specialistai.

Išankstiniai valstybės finansuojamų studentų skaičiai leidžia spėti, kad šiemet, kaip ir praėjusiais metais, daugiau kaip pusė stojančiųjų

galės nemokamai studijuoti universitetuose arba kolegijose. Numatoma, kad 2011 m. valstybė finansuos beveik 19,000 pirmakursių studijas – 9,700 universitetuose ir 9,200 kolegijose.

Į ligonines kasmet patenka daugiau kaip 3,000 neblaivių benamių. Už jiems suteiktą pagalbą Valstybinė ligonių kasa sumoka maždaug 5 mln. litų. Tik maždaug šešiams iš šimto ligoninėse atsidūrusių neblaivių benamių prireikė sveikatos priežiūros paslaugų. Tuo tarpu kitus reikėjo ap rūpinti drabužiais, avalyne, asmens higienos priemonėmis, taip pat apnakvindinti. Nors sveikatos priežiūros įstaigos nėra įpareigosotos priimti neblaivių benamių, jie lieka nakvoti ligoninėse, nes jų nepriima nakvynės namai.

Greitasis krovinius gabenantis traukinys „Vikings“ bendromis Lietuvos, Baltarusijos, Ukrainos ir kitų šalių pastangomis gali tapti svarbia dalimi pasaulinėje logistikos grandinėje, aptarnaujancia Rytų ir Vakarų prekybos srautus. „Vikings“ yra puiki galimybė Juodosios jūros, Kaukazo, Centrinės ir Rytų Azijos šalims eksportuoti savo prekes į Europą. Prie traukinio kertamų Lietuvos, Baltarusijos ir Ukrainos teritorijų artimiausiu metu ketina prisijungti Azerbaidžanas, Gruzija, Moldova ir Sirija, taip pat vyksta dialogas su Turkija. Greitasis krovininis traukinys „Vikings“ iš Ukrainos į Klaipėdos uostą ir atgal važinėja nuo 2003 m., juo vežamiems kroviniams taikomi pervežimo įkainiai yra net trečdaliu mažesni, nei vežant krovinius autotransportu.

Ši mėnesį ketverių metų kadenciją pradėsiančios naujos savivaldybių tarybos iš savo pirmtakų paveldės milijonines skolas, kai kur siekiančias daugiau nei pusę savivaldybės biudžeto. 2007 m. pavasarį, kai darbą pradėjo senosios kadencijos tarybos, šalies savivaldybių bendra skola sudarė 24,7 proc. bendro visų savivaldybių biudžeto. Dabar, kadencijai pasibaigus, ši skola išaugo iki 37,3 proc. ir yra 1,32 mlrd. litų. Naujieji savivaldybių šeimininkai suka galvas, už kokius pinigus reikės remontuoti gatves, gyvenamuosius namus, remti kultūrą, sportą ir atlikti šimtus rinkimų lankstinukuose išvardytų pažadų.

Kauno oro uoste nuo šiol bus galima išvysti vieną didžiausių lėktuvų – krovinius iš Šanchajaus Kinijoje skraidinantį lėktuvą „Boeing 747-400“. Pirmasis Kaune nusileidęs Kinijos bendrovės „Jade Cargo“ lėktuvas „Boeing 747-400“ iškart tapo įžymybe – jį puolė fotografuoti tuo metu oro uoste buvę žmonės. Lėktuvas atskraidino apie 50 tonų įvairių elektronikos prekių. Didžioji jų dalis skirta klientams Vakarų Europoje. „Boeing 747-400“ gali skraidinti per 100 tonų krovinį.

PASAULIS

Biržos „Nasdaq OMX Group“ ir „IntercontinentalExchange“ (ICE) pateikė pasiūlymą dėl biržos „NYSE Euronext“ įsigijimo, įvertinusios bendrovę 113 mlrd. JAV dol. „Nasdaq“ ir ICE pasiūlymas 19 proc. viršija Frankfurto „Deutsche Boerse“ paraišką, – pastaroji bendrovė už „NYSE Euronext“ ketino mokėti 9,5 mlrd. JAV dol.

5,3 mlrd. JAV dol. dydžio JAV valdžios subsidijos, skirtos amerikiečių lėktuvų gamintojai „Boeing“, šiai suteikė neteisėtą persvarą prieš jos varžovę „Airbus“, nusprendė Pasaulio prekybos organizacija (PPO). PPO neteisėta pagalba pripažino mokslinių tyrimų subsidijas ir valstybės paramą tobulinant kai kuriuos lėktuvus, tarp jų – ir „787 Dreamliner“. Tai pirmasis lėktuvas, kurio korpusas yra pagamintas iš plastiko. Neteisėta parama, anot PPO, buvo dalyta laikotarpiu nuo 1989 iki 2006 m. Prieš 9 mėn. PPO buvo išsiaiškinusi, kad prancūzų „Airbus“ iš kelių ES vyriausybių gavo „milijardus eurų paskolų žemomis palūkanomis“. Manoma, kad paskutinis PPO sprendimas turėtų paskatinti ES ir JAV sėsti prie derybų stalo ir susitarti dėl paramos skyrimo taisyklių.

JAV aviacijos bendrovė „Southwest Airlines“ toliau masiškai atšaukia „Boeing-737“ lėktuvų skrydžius, vienam iš šių lėktuvų praėjusią savaitę nusileidus avariniu būdu kariniame aerodrome Arizona valstijoje. Toks sprendimas buvo priimtas, kai lėktuvo stoge buvo aptikta 1,5 m ilgio ir 35 cm pločio skylė. „Southwest Airlines“ atliks daugiau nei 80 „Boeing-737“ patikrinimą, todėl laikinai nutraukė jų naudojimą. Susisiekimasis oru, manoma, bus sutrikdytas dar kelias dienas, perspėjo bendrovė.

Gamtos stichijos, smogusios Australijai šių metų pradžioje, šalies ekonomikai kainuos 9 mlrd. Austra-

lijos dol. (9,4 mlrd. JAV dol.). Didžiausias gamtos stichijų poveikis bus jaučiamas šalies išteklį ir žemės ūkio sektoriuose. Smarkios liūtys šių metų sausį ir vasarį skaudžiausią smūgį smogė šalies anglies pramonei, jos gamybos apimtys sumažėjo beveik penktadaliu. Dėl gamtos stichijų Australijos bendrasis vidaus produktas per metus iki birželio 30 d. sumažės 0,5 procentinio punkto.

Per artimiausius 5 metus Estijos ekonomika augs sparčiausiai visoje euro zonoje. Tokią ateitį Estijos ūkiui žada ekonominių prognozių bendrovė „Oxford Economics“. Nors kol kas Estija patenka tarp Europos Sąjungos šalių, pirmaujančių pagal bedarbių skaičių, tačiau per artimiausius 5 metus ši padėtis turėtų gerokai pasitaisyti ir Estija turėtų išvirtinti tarp valstybių, turinčių vidutinį nedarbo lygį. Estijos ūkio padėties, kaip ir visos euro zonos, pagerėjimas siejamas su eksportu.

Šešėlinė ekonomika Rusijoje sudaro 16 proc. šalies bendro vidaus produkto (BVP). Į šešėlinės ekonomikos sąrašą įtraukiama nelegali imonių veikla, neformalus sektorius ir namų ūkių produkcija asmeniniam naudojimui, taip pat neformalus ir nuslėpti mokesčiai. Į šį rodiklį neįtraukiama nelegali veikla – prostitucija, pornografija, prekyba narkotikais ir piratinėmis prekėmis. Dabartiniai duomenys rodo, kad apie 13 mln. žmonių, arba 17– 18 proc. ekonomiška aktyvių Rusijos piliečių, dirba šešėlinėje ekonomikoje.

Naftos kainos gali pašokti iki 200–300 JAV dol. už barelį ribos, jeigu Šiaurės Afrikos politinė krizė pasklis į Saudo Arabiją. Naftos kainas ypač pakėlė karas Libijoje – daugelis rinkos dalyvių sunerimo dėl galimų tiekimo sutrikimų. Rytinėje prekyboje „Brent“ nafta šią savaitę buvo pa-brangusi iki 121,06 JAV dol. – aukščiausio lygio nuo 2008 m. rugpjūčio 1 d.

JAV greitojo maisto restoranų tinklas „McDonald’s“ per vieną dieną visoje šalyje pasamdys 50,000 naujų darbuotojų. Šis „McDonald’s“ pranešimas yra dar vienas atsigauančios JAV darbo rinkos įrodymas. JAV darbo departamentas pranešė, kad šių metų kovą JAV nedarbas sumažėjo 0,1 proc. – iki 8,8 proc., mažiausio lygio per dvejus metus. Kovą darbo vietų skaičius, išskyrus žemės ūkio sektorių, išaugo 216,000.

Japonijos automobilių susivienijimas „Nissan“ pristabdys gamybą keturiose savo gamyklose Jungtinėse Valstijose ir Meksikoje dėl atsarginių detalių tiekimo iš Japonijos problemų, susijusių su žemės drebėjimo ir cunamio padariniais. „Nissan“ nusprendė laikinai sustabdyti darbą šešiose gamyklose, išikūrusiose Japonijoje. Be to, siekdama sutaupyti elektros energijos, „Nissan“ stabdo kondicionavimo sistemas bendrovės būstinės ir techninio centro pastatuose, uždaro salonus. Tokius pat sprendimus dėl problemų Japonijoje priėmė dar kelios stambios automobilių gamintojos.

Knygnešių krepšyje – tautų likimas

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Kovo 8-osios, Knygnešio dienos, išvakarėse Beverly Arts Centre, Čikagoje, įvyko neeilinė kino premjera – pirmą kartą už Lietuvos ribų parodytas bendros airių ir lietuvių gamybos filmas „Knygnešiai“/Smuigleiri Leabhar/Book Smugglers“ („Planet Korda Pictures“, Dublinas, „Vinegar Hill Productions N.I.“, Derry, „Era Films“, Vilnius). Nors šio 72 minučių trukmės vaidybinio-dokumentinio filmo pasakojimas sukasi apie knygnešius, pagrindinis jo tikslas – atskleisti dviejų tautų tapatybę per savąją kalbą. „Knygnešiai“ Vilniuje ir Kaune buvo parodyti 2010 m. lapkritį „Scanorama“ Europos filmų forume, o Čikagoje – airių filmų festivalio metu. Nors filmas nebuvo plačiai išreklamuotas lietuviškoje JAV žiniasklaidoje, anot rengėjų, salėje buvo daugiau lietuvių nei airių. Peržiūroje dalyvavo ir filmo režisierius Jeremiah Cullinane. Jis pats, kaip ir jo kūriny, užbūrė daugelį to vakaro svečių. Susidomėjęs Jeremiah mintimis bei susižavėjęs jo spalvingais pašmaikštavimais, panorau pratęsti pokalbį su juo „Draugo“ puslapiuose.

– **Kada pirmąsyk išgirdote apie unikalų lietuvišką reiškinių – knygnešius?**

– Lankydamasis Kaune 2008 m. užtikau paminklą „Knygnešys“, pastatytą pagarbioje miesto dalyje. Galvojau, kad ten įamžintas nežinomas kareivis, kas būtų įprasta tokiuose didmiesčiuose kaip Londonas ar Paryžius, pagaliau ir Dublinas. Mano draugė lietuvaite paaiškino, jog čia pagerbtas nežinomas knygnešys, ir atskleidė jų istoriją. Ši odiseja mane taip sudomino, kad pagalvojau, jog tai būtų puiki tema kino scenarijui. Prisipažinsiu, maniau, kad Lietuvos ekrane ji jau plačiai paskleista. Nustebau sužinojęs, kad profesionalus filmas šia tema išvis nebuvo sukurtas, nors visa tauta apie knygnešių reiškinį žino. Praėjo porą mėnesių ir aš suvokiau, kad į šią istoriją galima pažvelgti per airišką prizmę ir kad tokiu filmu susidomėtų ne tik mano tėvynainiai Airijoje, bet ir kitų šalių gyventojai.

– **Ar šis projektas buvo sunkus?**

– Kiekvienas darbas reikalauja didelio dėmesio. Baigti darbą ir paleisti jį į pasaulį yra nemažas iššūkis, todėl mūsų filmas nebuvo išimtis. Buvo sunku gauti finansavimą, nes reikėjo įtikinti airius, kad ši istorija tinkama ir svarbi, nors gal iš pirmo žvilgsnio taip ir neatrodo. Kadangi turėjome daug rėmėjų (11, tačiau kiekvienas su sąlyginai kukliu įnašu), buvo sudėtinga surasti bendrą vardiklį, kaip projektas turėtų būti įgyvendintas. Aš savo vaizduotėje mačiau filmą kaip kūrybinę dokumentiką, kiti įsivaizdavo jį kaip gryną istorinę dokumentiką, būdingą televizijai. Kaip parodyti, kad airiškasis kampas yra natūralus, nepriemtas? Norėjosi lygiagretaus pasakojimo apie dviejų kalbų likimą, kad du veikėjai ne tik atsigręžtų į vienas kito istoriją, bet ir į pačius save – tarsi veidrodyje. Reikėjo įsivaizduoti, kaip galėtų poetas išgyventi tokias klajones ir istorijos paieškas, panašiai, kaip išgyvenau aš pats, bet neverčiant jo kalbėti mano žodžiais. Jau nekalbant apie tai, kad tas poetas turėjo sutikti dienų dienas braidžioti miškais, perplaukti Nemuną – visa tai man atrodė būtina. Norėjau, kad filme vyrautų poetinė ir jausminė, o ne akademinė dvasia. Dar vienas nelengvai įkandamas riešutėlis – kurti filmą kalbomis, kurių aš nesuprantu (šalia anglų – lietuvių, airių, rusų).

– **Šis filmas turi net keturis prodiuserius: lietuvių Rasą Miškinytę, jus, italą Bartolomeo Dibenedetto bei airių David Rane. Kaip sekėsi sustyguoti dialogą tarp skirtingų kultūrų ir tautų žmonių?**

– Nors ir kaip anekdotiškai skambėtų, šis įvairių patirčių ir tautybių kokteilis mums yra daugmaž įprastas dalykas – savotiškas *modus operandi*. Kuo neįprastesnis projektas ir bendradarbių sudėtis, tuo jis mums tinkamesnis. Su Bartolomeo esu anksčiau dirbęs, mudu vienas kitą gerai pažįstame. Kas dėl meninio pojūčio knygnešių tema, Rasa ir David buvo kaip tik tokie bendradarbiai, kurių ieškojome. Jie yra dori, garbingi menininkai profesionalai, ir jų ankstesni darbai tai įrodo. Iš tik-

rųjų žmogaus kilmė visai nesvarbu, tarkime, David yra iš Pietų Afrikos, tik jau daugelį metų gyvena Airijoje.

– **Ar teko spręsti mįslę, koki pavadinimą filmui parinkti? Ar airiški ir angliški žodžiai filmo pavadinime tikrai atspindi knygnešių sąvoką (beje, pastebėjau, kad filmas taip pat pavadintas „Mangairi Leabhar“)?**

– Augdamas airių Montreal mieste ir savyje neturėdamas daug airiškumo, turėjau patikėti kitų mums pateiktais vertimais. Vertimas išvis yra opus klausimas, ypač kai susiduri su poezija – kaip mes šiame filme. „Leabhar“ reiškia „knygos“ (tiksliau „knygu“). „Mangairi“ – „kupčius, prekiautojas“, galbūt daugiau su neigiamu atspalviu, koki turi angliškas žodis „dealer“ (pvz., prekiaujantis narkotikais ar ginklais). Iš pradžių atsiskaciau žodžio „smuigleiri“, nes, kaip ir kai kurie kiti airiški žodžiai, tai anglicizmas nuo „smugler“ (liet. kontrabandininkas – R. M. L.). Buvau priblokštas, kad, nepaisant mūsų istorijos ir prigimties, neturime tam gryno, airiško žodžio! Tačiau airiai pasirinko „Smuigleiri Leabhar“ ir aš su tuo sutikau. Lietuvių kalboje atsispindi tai, kad knygnešiai „nešė“ tuos sunkius knygu paketus ilgus nuotolius. Deja, negalėjome tai sąvokai rasti nei angliško, nei airiško atitikmens, neprarasdami kontrabandos sąvokos. Spėju, kad galbūt klausime slypi ir mintis, ar ta nelegalumo užuomina neprieštarauja filmo sumanymui? Atvirai – taip nemanau, tačiau mes atkreipiame dėmesį į tai, kad veiksmas, vienu laiku laikyti nusikaltimu, gali atrodyti visiškai skirtingai kitoje epochoje, iš kitos perspektyvos.

– **Jūs parodote, jog net ir apie vieną iš juodžiausių tautos istorijos puslapių – lietuvių kalbos draudimą – galima pasakoti su humoru. Šviežias požiūris – airiškasis, nes vargu ar lietuviai, iš prigimties minorinio charakterio ir pesimistai, galėtų taip į viską pažiūrėti?**

– Kaip taikliai pastebėjote, nors tema rimta, toną išlaikyti norėjau lengvesnį. Iš pradžių vaizdavausi filmą kaip kelionę upe – kažką panašaus į Mark Twain „Huckleberry Finn nuotykius“. Norėjau išlaikyti žaismingumą ir humorą, gal kartais ir paprovokuoti. Galbūt tai mano stilius? Ar tai airiška, ar ne, nesiimu tvirtinti, tačiau tiesa, jog mes dažnai pasakojame apie įvykius su tam tikra pašaipėle. „We often tell stories with our tongues in our cheeks“, – nežinau, ar galima tai išversti į lietuvių kalbą.

– **Kokie, Jūsų manymu, ryškiausi filmo „Knygnešiai“ simboliai? Medžiai? Lietus? Gandrai?**

– Be abejo, gamta, ypač miškai, juolab ažuolai. Juose ne vien simbolika, bet ir poetinė dvasia. Gamta ir jos grožis, gyvybė apskritai buvo galin-gas įkvėpimo šaltinis tiek airių, tiek lietuvių poetams, kurių kūrinius knygnešiai nelegaliai gabeno miškais. Miškas slėpė juos ir saugojo nuo išorinių pavojų. Taip pat ta graži simbolika, apie kurią kalba Gearoid, kad knygnešiai savo laiku sėjo žinojimo sėklas, iš tų sėklų sudygo medžiai ir suvešėjo Atgimimo ažuolynas, ku-

riame tarsi įsikūnijo, atgijo pačių knygnešių dvasia. Apsisuko ratas. Na, o gandrų „kalba“ aš taip susižavėjau, kad negalėjau neįtraukti jų į savo filmą.

– **Ar manote, kad airių ir lietuvių istorinė praeitis unikali ir nepalyginama?**

– Manau, kad turime daug ką bendro – žemės ūkio kultūra, valstiečiai, esame Europos pakraštyje (nors žinau, kad kadaise Prancūzų geografinė asociacija paženklino Lietuvą kaip Europos centrą!), jau nekalbant apie tai, kad politiškai ir kariškai buvome valdomi didžiųjų kaimynų, pagaliau, mūsų atsidavimas krikščionybei, kuris nesutaria su pagoniška praeitimi. Be to, šiandien dvi laisvos respublikos – Lietuva ir Airija – yra dar gana jaunos ir mažos šalys, ieškančios savo tapatybės šioje didžiulėje esybėje vardu Europos Sąjunga. Pridursiu ir tai, kad mes, airiai, esame smalsūs ir visuomet norime žinoti, ką apie mus ir mūsų šalį mąsto kiti. Jeigu atvirai – mes beveik tuo apsėsti! Tačiau paviešėjęs Lietuvoje, pamačiau, kad ir lietuviams lygiai taip rūpi, ką apie juos galvoja kiti. Štai čia ir glūdi filmo grožis, nes galime žvelgti dvejopai: iš airių perspektyvos apie Lietuvą ir iš lietuvių – apie Airiją.

Svarbu nubrėžti liniją tarp skirtumų ir bendrybių. Nors aplinkybės panašios, įdomu tai, kad airiai pasirinko kitokius sprendimus nei lietuviai. Tiesa, tuo laiku mes nepatyrėme spaudos draudimo, tačiau anksčiauose šimtmečiuose buvo įvairių airių kalbos apribojimų. Airiai vieningai nusprendė, kad jie gali išlikti airiais be savos kalbos, kad yra užtektingai kitų bruožų, kurie apibūdina mūsų tapatybę, tuo tarpu Lietuvoje manyta kitaip – čia tautinė tapatybė neišsivaizduojama be savos kalbos!

– **Lietuviai filme teigia, kad be savos kalbos žmogaus tėvynė pasmerkta pranykti. Ar manote, kad tai gali nutikti Airijai ar Lietuvai?**

– Šis klausimas labai sudėtingas, ir, nepaisant mano vardo, aš nesu pranašas. Galbūt „pasmerkta pranykti“ per dramatiškai pasakytą. Tautos ir bendruomenės kažkaip išsivysto ir ištrūksta iš daugelio stebėtojų pranašysčių. Tikiu globalinio daugiatautinio kapitalizmo grėsme – ši milžiniška komercinė struktūra gali būti iš tikrųjų slegianti, jei per daug apie tai galvosime. Mano manymu, gimtosios kalbos išlaikymas – arba mūsų, **Nukelta į 13 psl.**

Albertas Vidžiūnas, tėvas Skaidrius Kandratavičius ir Gearóid Mac Lochlainn, „apsigin-klavę“ 1863 metų sukilimo ginklais, prie Paberžės bažnyčios.

Gyvenimo nuotrupos

JUSTINAS PIKŪNAS

Nr. 4

Kai buvo duotas įsakymas rengtis ten paruošta vokiečių uniforma, niekas nepakluso. Iš jų 86 buvo sušaudyti Paneriuose, kiti išvežti į konclagerius”. Jau iš vokiečių elgesio su žydais buvo žinoma, kad žiaurumo ir sadizmo SS daliniams netrūko. Jie akiai vykdė parėdymus iš aukščiau. Genocido reiškinių gausėjo Lietuvoje ir kitur, ir ne vien prieš žydus. Juos ištiko tai, ko žydų tautai baisiau negalėjo būti, – holokaustas. Buvo žudomi įvairių tautų asmenys, bet žydai – ištisai – kūdikiai, vaikai, jaunimas... Neįtikėtinai baisu. Kaip galėjo per šimtmečius civilizacija ir kultūra kilusi vokiečių šalis taip degraduoti? Paklusti Hitlerio kuriamai sadistiškai beprotybei, kaltinant žydus už vokiečių ekonominius sunkumus?

Iš Austrijos į Bavariją

Kai 1944 m. rudenį su broliu Stasiu iš Langenwango nuvažiavome į Graza, amerikiečių aviacija stipriai bombardavo šį strategiškai nesvarbų austrų miestą. Slepiantis prie mūro sienos, kelios bombos krito gana arti. Tiesiog buvo neįtikėtina, kodėl amerikiečiai turėjo griauti šį nuostabų Alpių kalnų pakraščio miestą. 1945 m. pradžioje anglų-amerikiečių eskadrilės dažnai skrisdavo pro Langenwangą ir kiek vėliau per Stainachą (kur tuo metu su broliu gyvenome ir dirbome). Kartas nuo karto jos pašaudydavo iš kulkosvaidžių ir numesdavo vieną kitą bombą, terorizuodamos austrus, gyvenančius šiose ramiose Austrijos vietovėse. Vieni atveju dvi bombos buvo numestos tarp mūsų darbovietės ir geležinkelio stoties. Molkerei liko nepaliesyta, mes ten dirbome ir toliau.

Stasys ir Justinas Pikūnai 1949 m.

Karui pasibaigus sužinojome apie tremtiniams kuriamas stovyklas, todėl ilgai nelaukė išvykome į Zalzburgą. Išvietintiems stovyklą atradome, užsiregistravome. Deja, universitetas ten buvo stipriai apgriautas, tad siekiant mokslo ten pasilikti nebuvo prasmės. Tuo metu uždarė Austrijos/Vokietijos sieną. Registravau si repatriacijai į Vokietiją. Vien su didelėmis pastangomis pasiekiau Miuncheną. Stotyje išlipau iš traukinio ir patekau į man visai nepažįstamą miestą. Po didelių pastangų atradau brolio gyvenamą vietą. Įstojau į ten kuriamą UNRRA universitetą. Gavau maisto korteles ir laukiau Miuncheno universiteto atidarymo. Tuomet ten atidarius Psichologijos institutą įnikau į psichologijos mokslus, tęsiau aukštąsias studijas. Atlikau praktikos stažą, parašiau disertacinę studiją, laikiau didžiulius egzaminus. Sėkmingai juos išlaikius man suteikė Psichologijos

mokslo daktaro laipsnį. Tai žymus pasiekimas esant minimalioms pragyvenimo sąlygoms. Buvo daug bado dienų, nes brolio ir kitų giminių pagalba nebuvo nei pastovi, nei pakankama.

Ištraukos iš dienoraščio, 1949–1950 m.

Štai aš Paryžiuje, „Grand Hotel Lussae”, su keliais tūkstančiais frankų kišenėje. Pusryčius, pietus ir vakarienę valgau savame kambaryje. Valgau tai, ką nusiperku, pasisemiu šalto vandens, kai turiu, išpaudžiu citrinos sulčių... Restoranai – kitiems. Taupau dolerius, kuriuos laiškuose atsiunčia brolis Stanislovas, išemigrvęs pusantrų metų anksčiau. Šiandien pusei aštuonių esu paskviestas pas dvi sesutes. Vieną jų pažinojau nuo Miuncheno studijų dienų, su antra susipažinau – prieš pusmetį. Savo džiaugsmui išreikšti nuperku rožių, kaip kad džentelmenui pridera, ir einu. Rožės yra romantiškos savo grožiu ir spalvomis iš toli, tikros savo dygliais iš arti. Jeigu merginas lyginame su gėlėmis, tai rožės gražiai jas simbolizuoja. Paprašytas į vidų padovanoju rožes, pasveikinu jas su Naujaisiais metais. Prancūzišku papročiu bučiuoju jas į abu skruostus. Pakeltos vyno taurės tarsi artino mus tris ir žodžių mums nestigo. Po laimingų metų linkėjimų ir užkandžių supratau, kad jos kažkur skuba – turi išeiti. Todėl apie 9 val. išėjau. Einu Luxembourg parko link, bet jis užrakinamas vakarais. Todėl lėtai žingsniuoju pagal Senos upę ir grįžtu namo. Vienokių ir kitokių minčių varginamas nukeliauju į sapnų karalystę.

Kodėl šis susitikimas taip greitai pasibaigė? Juk viena jų man buvo daugiau negu draugė. Ne kartą ir meilė buvo pareikšta. Prieš dvejus metus prasidėjo mudviejų draugystė, ir ne aš, o jinai ją kūrė ir stiprino. Kai pirmą kartą iš Vokietijos atvažiavau į Paryžių, ji klausė mane, ar atsivežiau metrikus... Ji norėtų, kad vestuvės būtų ne kur kitur kaip Paryžiuje. Tai buvo prieš 5 mėn... Sekanti diena – sekmadienis; susitinkam po pamaldų Lietuvių misijos centre, į pakviečia pietums, kalbamės – jokio priekaišto jai nedarau. Savyje svarstau. Kaip mylinti širdis galėjo palikti antrąją širdį liūdėti Naujųjų metų sutikime, ypatingai po to, kai aš po didelių pastangų atskubėjau iš Rosenheimo ir Miuncheno? Atrodė, kad Paryžiuje galėtume dažniau susitikti. Kartu planuoti ateitį...

Iš vakaro sutarėm susitikti Lietuvių šalpos draugijos metiniame susirinkime. Matrikuliacija Sorbonos un-te, ieškojimas kambario, kiti dienos rūpesčiai dar nesuteikė mums laiko pilnai išsikalbėti. Pirmoji proga šiandien – 7 val. išeinam iš Germain Bd 184 ir einam Senos upės link. Gana šaltas vakaras, ir vėjas be gailesčio kutena skruotus ir akis. Sunkokai sekasi kalbėtis... o, rodos, daug ką būtina išsiaiškinti.

– Žadėjai aplankyti mane, dabar netoli, gal einam – pakviečiau.

– ? Jau vėlu...

Bus daugiau.

CHIRURGAI

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Knygnešių krepšyje – tautų likimas

Atkelta iš 12 psl. airių, atveju atgimimas – yra ne tik būdas apsisaugoti nuo to, bet ir tam tikras rezistencijos ženklas. Keisti savo kalbą reiškia persijungti į kitą galvosėną. Filme tai didžiausia Gearoid ir Sigito (Sigitas Plečkaitis, J. Basanavičiaus sodybos –muziejaus vyr. fondų saugotojas – R. M. L.) polemika. Ir sunkiausiai įrodomas dalykas.

– Už nepilnų dviejų mėnesių Jūsų „Knygnešius” parodys BBC. Nebijote, kad laukia išvados su politine potekste: „Airija pasmerkta, nes prarado savo kalbą”?

– Manyčiau, kad tas, kuris priartų tokiam teiginiui, būtų itin drąsus, o tuo pačiu gal ir nelabai protingas. Gerbiu BBC už drąsą paremti mano projektą ir jį rodyti – prieš 15 metų tai būtų buvę neįmanoma. Bet viskas yra sudėtingiau – negali tiesiog teigti, jog Airija yra pasmerkta ar kad mes tikrai praradome kalbą. Keista padėtis: kadangi kalba negyvuos, bet tuo pačiu ir nenumirs. Bet kas gali žinoti, kaip viskas bus iš tikrųjų?

– O gal tautų likimas atsispindi Gearoid pasakyme, jog „per daug nacionalizmo gali būti blogai”?

– Jis įdomiai žvelgia į kalbą, nes yra atsisakęs perdėto nacionalizmo, kokį patiria jaunimas, ypač Airijoje ir ypač jeigu augo Belfaste – kaip jis – maišto metais. Dabar jis brandžiau žiūri į kalbą, tikėdamas, kaip ir daugelis, kad žmonės galės kalbėti airiškai normaliai ir nevaržomai, nežvelgdami į tai kaip į politinį iššūkį. Aš manau, kad jo „ponacionalistinis” mąstymas yra sveikintinas reiškinys.

– Baigdamas mūsų pokalbį, noriu paklausti: nors gimėte Kanadoje ir nemokėjote airių kalbos, ar nepatyrėte dvigubos tapatybės konflikto? Prisimenu filme politologo Antano Kulakausko frazę: „Lietuvis, kuris nemoka lietuviškai, nesiskaito tikru lietuviu...”

– Esate teisus. Tai mane giliai veikia ir praeityje smarkiai kentėjau nuo tokio tapatybės konflikto, nors, manau, kad savotiškai visa tai nugąlėjau. Spėju, kad šis konfliktas kaip tik ir išryškina dabartinę mano tapatybę. Gimiau Londone, mano tėvai –

airiai. Labiausiai apsunkina padėti tai, kad į Anglijoje gimusius airius dažnai žiūrima kaip į „mažiau airiškus”. Netrukus mano šeima persikėlė į Dubliną, o po to (man buvo ketveri) išvykome į Kanadą, nes Airijoje tėvas nerado darbo. Montreal gyvenome katalikų airių ir žydų kvartale, apsupti didesnės anglosaksų škotų presbiterijonų mažumos. Jie savo ruožtu buvo apgaubti prancūzų kvebekiečių bendruomenės, o už pastarųjų nugaros – Kanados anglai. Po to 15 metų gyvenau Paryžiuje kaip prancūzas, tačiau niekada neišsiliečiau į prancūzišką srovę. Gal skamba anekdotiškai, tačiau savo gyvenime visuomet būdavau tarp mažųjų „matrioškų” didžiųjų apsuptyje.

Šiandien Airijoje būtų absurdiška teigti, jog „airis, nemokantis savo kalbos, yra menkesnis airis”. Su tokiu komentaru tik mirtinai apsijuoktumei, tačiau būtent tokią provokuojančią mintį išsako Sigitas! Toks mąstymas turbūt yra išitvirtinęs kai kurių žmonių sąmonėje. Tai nevienareikšmis klausimas – ir tokius aš mėgstu, – nes jis liečia ne tik airius, bet ir rusų mažumos statusą Lietuvoje. Dažnai to klausiau, bet nesu gavęs patenkinamo atsakymo. Taip, jie dabar yra Lietuvos Respublikos piliečiai, tačiau ar jie tikrai lietuvių priimti kaip lietuviai į lietuvių visuomenę? Ar jie jaučiasi lietuviais, nors jų gimtoji kalba yra rusų? Nelabai aišku.

Iš praktiškos pusės airių kalba man ir daugeliui angliškai kalbančių airių yra tarsi svetima kalba. Taip, įmanoma ją išmokyti, tačiau ji nebus mums gimtoji. Anglų yra mūsų gimtoji kalba, ir kvaila būtų apsimesti kitaip, tarsi mes eitume prieš gamtos dėsnius, nesimokydami taip vadina mos „tikrosios” gimtosios kalbos. Per vėlu tai daryti, ir negalime visą gyvenimą taip romantiškai mąstyti. Tačiau gyvenimo grožis ir slypi tame, kad mes nesame visada vien tik praktiški, esame pilni prieštaravimų, ir, prisipažinsiu, kartais aš tikrai noriu pagaliau išmokyti tą praeiktą kalbą!

Raimundas M. Lapas – filologas, muziejininkas, dailėtyrininkas. 1979 m. įsteigė radijo laidą lietuvių kalba, išeivijoje gyvavusią 30 metų. Nuo 1975-tųjų aktyviai bendradarbiauja spaudoje. „Ten, ekrane sužibus” autorius (1983).

Lietuva atvėrė duris verslui Amerikoje

DALIA CIDZIKAITĖ

Praėjus 21 metams po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, šių metų kovo 29 dieną Lietuva atidarė pirmąją savo prekybos atstovybę – „Lithuanian Trade Office, Inc.“ – Jungtinėse Amerikos Valstijose. Naujos ir kol kas vienintelės tokios atstovybės JAV namais tapo Čikaga. Miestas, kuris, pasak atidaryme dalyvavusio Lietuvos Respublikos ambasadoriaus JAV Žygimanto Pavilionio, užima ypatingą vietą visų lietuvių širdyse. Lietuva tapo 45-ąja šalimi, Čikagoje įkūrusia savo prekybos atstovybę.

Pagal sutartį su Lietuvos agentūra „Eksportuojanti Lietuva“ prekybos atstovybei vadovaus LR garbės generalinė konsulė Cleveland Ingri da Bublienė ir tarptautinio verslo specialistas Linas Klimavičius. Pagrindinis atstovybės tikslas – skatinti Lietuvos eksportą į Jungtines Amerikos Valstijas. Ji teiks paslaugas tarptautinės vadybos ir prekybos, reklamos, logistikos ir kt. srityse, taip pat patars teisiniais, finansiniais ir draudimo klausimais, padės įgyjant reikalingus verslo pažymėjimus ir kita.

Padarytas ypatingas sprendimas

Po oficialaus atidarymo kalbinti Lietuvos prekybos atstovybės JAV darbuotojai I. Bublienė ir L. Klimavičius sakė neretai sulaukiantys klausimo, kodėl Lietuva tokią atstovybę Jungtinėse Amerikos Valstijose įkūrė, praėjus daugiau nei 20 metų nuo nepriklausomybės atkūrimo. „Mūsų paaiškinimas, – sako L. Klimavičius, – yra toks, kad iki šiol Lietuvos vyriausybės misija buvo kitokia – buvo bandoma verslo klausimus drauge su kultūros ir imigracijos klausimais spręsti ambasadoje ir konsulatuose.“ Be to, Lietuva yra gana maža šalis, jos biudžetas nedidelis, todėl ji negalėjo skirti pinigų nei tokioms prekybos atstovybėms steigti, nei žmonėms samdyti. Tad šiuo konkrečiu atveju buvo padarytas unikalus sprendimas – pabandyta sujungti privatų ir viešą bendradar-

Naujos Lietuvos prekybos atstovybės artimiausius planus atidarymo metu aptarinėjo LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis ir Atstovybės vadovė Ingrida Bublienė.

biavimą, kai Atstovybės veikla iš dalies bus finansuojama joje dirbančiųjų, o kai kurios jos teikiamos paslaugos – Lietuvos. I. Bublienės ir L. Klimavičiaus nuomone, būtent toks susitarimas bei bendradarbiavimas ir leido įsteigti šią Atstovybę.

Čikaga – tinkamiausias miestas

Prieš nusprendžiant Lietuvos prekybos atstovybę įsteigti Čikagoje, nemažai laiko praleista kalbant su žmonėmis, tariantis tarpusavyje, dairantis kitų galimų miestų kandidatų. Vis dėlto po visų paieškų nuspręsta, jog Čikaga yra pats geriausias pasirinkimas – tai centrinis JAV miestas, įsikūręs šalies viduryje, nuo jo 500 mylių spinduliu yra apie 80 proc. visos Amerikos pramonės, taip pat – ir galimų būsimų klientų. I. Bublienė priminė, jog Čikaga yra „patikrintas“ miestas, jį yra pasirinkusi ne viena užsienio šalis – Čikagoje yra įsikūrę daugiausia įvairių kraštų prekybos atašė, dar kitaip vadinamų prekybos atstovybėmis (angl. trade offices). Šiuo metu verslo srityje Čikagoje yra atstovaujamos 44 tautos, kovo 29 dieną prie jų prisijungė ir Lietuva.

Atstovybėje dirbs vietiniai lietuviai

„Daug kas nežino, – sakė naujos atstovybės vadovė I. Bublienė, – kad didžioji tokių atstovybių dalis yra įkurta šalia tų šalių konsulatų. Mažesnės šalys, neturinčios pinigų ir

galime sukauptą patirtį panaudoti ir padėti Lietuvai veiksmingiau nei laikinai paskirtas dirbti žmogus.“ I. Bublienė džiaugiasi, jog jos vadovaujama Lietuvos prekybos atstovybė jau yra suradusi konkrečius verslo ryšius Čikagoje, kaip anai su World Trade Center ir kt. organizacijomis. „Jos stovi mūsų užnugaryje ir nori mums padėti“, – sakė ji.

Darbo netrūks, truks tik laiko

Kaip sakė L. Klimavičius, oficialus Atstovybės atidarymas kiek pavėluotas, mat jie dirba jau gerus 3–4 mėnesius. „Jau turime sulaukę apie 16 konkrečių užklausimų iš Lietuvos įmonių, kurios ieško kelių į Ameriką, – sakė jis. – Šiuo metu jas vieną po kitos peržiūrime ir ieškome geriausių sprendimų, kaip joms padėti įgyvendinti jų tikslus.“ Rimtai besidominčių Lietuvai netrūko ir Atstovybės atidarymo metu. Pasak L. Klimavičiaus, tą dieną žmonės susirinko ne tik dalyvauti Atstovybės atidaryme, pabendrauti, bet ir domėjosi lietuviškomis įmonėmis, ieškojo ryšių arba norėjo daugiau sužinoti apie verslo sąlygas Lietuvoje. Būtent tam, jo įsitikinimu, atstovybė ir buvo įkurta. L. Klimavičius įsitikinęs,

Čikagoje įkurta Lietuvos prekybos atstovybė džiaugėsi ir atidaryme dalyvavę Lietuvii verslo tarybos nariai Jurgis Augius ir Angelė Kavakienė (dešinėje). Nuotraukoje jie kalbasi su LR generaline konsule Čikagoje Skaiste Aniliene.

Atidarymo metu Illinois valstijos gubernatoriaus sveikinimo laišką perskaitė Illinois Department of Commerce and Economic Opportunity direktorė lietuvių kilmės Mary Roberts. Šalia jos LR garbės konsulas Palm Beach Stanley Balzekas, Jr.

Dalios Cidzikaitės nuotraukos

žmonių, samdo vietinius, kaip ir mūsų atveju.“ Tad, skirtingai nuo daugelio kitų prekybos atstovybių, Lietuvos atstovybėje dirbs ne iš Lietuvos atvykę žmonės, bet JAV lietuviai. L. Klimavičius tame mato daug privalumų. Pasak jo, jų Atstovybė išsiskiria, nes ji nėra valdžios įkurta ir išlaikoma, tad ir darbuotojai nebus paskiriami laikinai. Lietuvos prekybos atstovybėje dirbs vietiniai JAV lietuviai.

Besisukančiam versle žmogui, įsitikinęs L. Klimavičius, atvykus dirbti į kitą šalį, sunku greitai užmegzti ryšius, tinkamai panaudoti savo patirtį ir turėti pakankamai ištelių. Po kelių metų į jo vietą atvažiuos naujam žmogui vėl viskas prasideda iš naujo. Todėl, Lietuvos prekybos atstovybės JAV atstovo teigimu, Lietuva šiuo atveju gali nemažai laimėti: tiek jis, tiek I. Bublienė turi daug verslo patirties, nemažai ištelių ir ryšių. „Esame vietiniai, – sako L. Klimavičius, – turime savo tarptautinius verslus, toje srityje abu dirbame daugiau nei 10 metų,

jog užklausimų tikrai netrūks, tik, kaip ir visiems, greičiausiai truks laiko.

I. Bublienė pasidžiaugė, jog Atstovybės paslaugomis ketina pasinaudoti ir LR ambasada JAV. Atidaryme dalyvavęs ambasadorius Ž. Pavilionis paprašė jų pagalbos pirmajai JAV Komercijos departamento rengiamai verslo misijai į Lietuvą. „Nors yra pasamdyta firma, kuri tuo užsiima, – sakė I. Bublienė, – bet ambasada kreipėsi į mus, kad jai padėtume. Tai – konkretus darbas.“

Ž. Pavilionis atidaryme atviravo, jog Lietuvos prekybos atstovybė Čikagoje tėra pirmas žingsnis Lietuvai atsiveriant JAV verslui. Atidarymo metu buvo sutarta, kad balandžio mėnesį Čikagoje įvyks ambasadoriaus susitikimas su svarbiausiomis Illinois valstijos įmonėmis, ketinančiomis plėtoti ekonominius santykius su Lietuva. Dar šių metų planuose yra ir panašios kaip Lietuvos prekybos atstovybė Čikagoje atidarymas Silicon Valley.

Audiatur et altera pars

Atkelta iš 3 psl. Lietuvoje nė vieno tinkamo lietuviško produkto padėti ant vaišių stalo? Renginio metu Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos atstovai iš tribūnos rėžė skaičius, tačiau asmeniškai turbūt nebuvo susipažinę nė su vienu lietuviškų gaminių eksportuotoju.

D. Grybauskaitės manymu, dauguma Amerikos lietuvių tiesiog buvo suinteresuoti atvykti į Lietuvą, kur juos, kaip ekspertus, samdytų Lietuvos vyriausybė. Iš dalies ji teisi, nes pati esu ne vieną tokių „ekspertų“ sutikusi Lietuvoje, ten nuvykusių su vienu tikslu – laiku pasipinigauti. Tačiau ar ne Lietuvos vyriausybės užduotis buvo atskirti pelus nuo grūdų – patikrinti, ką minėtieji ekspertai veikė Amerikoje, koks jų išsilavinimas ir darbo patirtis, o tik po to švaistytis pinigais? Juk net samdydami namų prižiūrėtoją paprašome rekomendacijų, arba, priėmusi į darbą netikusį darbuotoją, ar aš galiu dėl to kaltinti išeiviją?

Negalima visų matuoti pagal vieną kurpalį. Pažįstu ne vieną, turintį didelę darbo patirtį bei išsilavinimą

Amerikoje profesionalą, kurie padėjo Lietuvai, nemaža jų dalis be jokio atlyginimo, ypač kada šalis bandė atsigausti po ilgalaikės okupacijos. Deja, tokie žmonės dažniausia yra kuklūs ir nesistengia sublizgėti kaip netikras pinigais.

Mes, lietuviai, linkę švaistytis kaltinimais, tačiau ar ne daugiau naudos turėtume, jei pabandytume rasti bendrą kalbą ir susivienytume užduotims, kurios atneštų daugiau naudos mūsų visų bendrai Tėvynei, vykdyti.

Angelė Kavakienė – „Food Depot International” prezidentė, Lietuvių verslo tarybos pirmininkė.

P.S. Keletą kartų spaudoje esu skaičiusi, kaip purvu drabstoma Lietuvos Respublikos prezidentė D. Grybauskaitė. Mes galime nesutikti su jos sprendimais, nuomone, ginčytis, kritikuoti, tačiau neužmirškime, kad ji buvo demokratiškai lietuvių tautos išrinkta. Turime gerbti tautos valią ir savo šalies prezidentę, kaip tai daro daugelis civilizuotų tautų.

IEŠKO DARBO

* **Tvarkinga šeima** išsinuomotų 2-3-jų miegamųjų „townhouse” arba namą Čikagos pietvakariniuose rajonuose netoli gerų mokyklų. Tel. 708-262-1212.

* **Moteris** ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo. Patirtis, rekomendacijos. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. (Gali dirbti vyras ir žmona kartu). Tel. 312-307-4619.

* Moteris, turinti ilgametę patirtį, puikias rekomendacijas, legalų statusą, ieško nuolatinio senelių priežiūros darbo. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 630-677-7467 arba 630-782-5256.

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills, ieško papildomo darbo šeštadieniais. Tel. 708-220-3202.

* **Vidaus ir lauko** dažymo darbai. Patirtis. Tel. 773-550-1867.

* Moteris ieško žmonių priežiūros darbo. Patirtis, rekomendacijos, vairuoja automobilį, skaniai gamina maistą. Tel. 630-674-1545.

* Vyras su žmona arba po vieną ieško senelių priežiūros darbo naktimis arba nepilną savaitę. Dokumentai, rekomendacijos,automobilis. Tel. 773-610-5413.

Petras T. Norkus, gyvenantis **Palm Desert, CA**, pratęsė metinę „Draugo” prenumeratą ir paaukojo 50 dol. laikraščio leidybai. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Joseph Vidziunas, gyvenantis **Tucson, AZ**, kartu su metinės „Draugo” prenumeratos mokesčiu atsiuntė ir 50 dol. auką. Labai ačiū už paramą.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave **Bridgeview, IL 60455** Tel. **1 708-599-9680**
Fax. **1 708-599-9682** Tel. **1 800-775-7363**

A † A

ELZBIETA INDRIŪNIENĖ

Su dideliu liūdesiu pranešame, kad 2011 m. balandžio 5 d. mirė brangi mama, močiutė ir promočiutė, sulaukusi 92 m. amžiaus.

Nuliūdę liko: duktė Marija Vasiliauskienė, žentas Edmundas, anūkės Dana ir Vita, proanūčiai Tomas, Daiva, Andrius ir Matas.

Velionė buvo žmona neseniai mirusio a. a. Jono Indriūno.

Atsisveikinimas įvyks šeštadienį, balandžio 9 d. nuo 8:30 val. r. iki 9:30 val. r. Petkus laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., Lemont, IL. Po to, velionė bus nulydėta į Pal. J. Matulaičio misi-jos bažnyčią, kurioje 10 val. r. bus aukojamos šv. Mišios. Po Mišių a. a. Elzbieta bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių ka-pinėse.

Vietoje gėlių prašome aukoti Vaiko Vartai į Mokslą organi-zacijai.

Kviečiame visus artimuosius, draugus ir pažįstamus daly-vauti atsisveikinime ir laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

A † A

BRONISLAVAS BLEKYS

Su giliu liūdesiu pranešame, kad 2011 m. balandžio 3 d., su-laukęs 86 metų, mirė mūsų mylimas vyras, patėvis, dėdė

Gimė Lietuvoje, Salako valsčiuje, Grybiškių kaime. 14 metų gyveno Hamilton, Kanadoje, 55 metus išgyveno Marquette Park, Čikagoje. Nuo 2007 metų gyveno Bridgeport.

Giliame liūdesyje liko: žmona Dalė, posūnis Linas ir podukra Aušra su šeima Lietuvoje, a. a. brolio Petro vaikai Irena Bleky-tė-Johnson, Ingrida Blekytė-Kvietys ir Petras Blekys su šeimo-mis; a. a. brolio Jono sūnus Algirdas, a. a. sesers Anelės vaikai Lietuvoje Irena Kasparaitienė, Algirdas Žilinskas, Angelė Bikul-čienė su šeimomis, pusbroliai ir pusseserės Lietuvoje.

A. a. Bronius buvo Zarasų klubo pirmininkas, priklausė Vy-tauto Didžiojo Šaulių rinktinei, Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios komitetui ir daugeliui kitų organizacijų.

Velionis buvo pašarvotas antradienį, balandžio 5 d. nuo 3 v. p. p. iki 9 v. v. Brady Gill laidojimo namuose, 2929 W 87 St., Ever-green Park, IL.

Laidotuvės įvyko trečiadienį, balandžio 6 d. Iš laidojimo namų velionis buvo atlydėtas į Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 10 val. ryto buvo aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių velionis palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių ka-pinėse.

Vietoje gėlių prašom aukoti Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčiai.

Nuliūdusi šeima

MARGUMYNAI

Steigiamas paukščių stebėtojų klubas „Aves Lituania”

Judėjimas „Už gamtą” steigia paukščių stebėtojų klubą „Aves Lituania”, kuriam pirmininkaus ju-dėjimo vadovas, gamtos mokslų dak-taras, ornitologas, keliautojas, fotog-rafas, žurnalistas Algirdas Knystau-tas.

Klubo tikslas – įtraukti kuo dau-giau Lietuvos ir užsienio žmonių į pasaulyje itin populiarių pomėgį – paukščių stebėjimą. Milijonai plane-tos gyventojų semiasi įkvėpimo iš paukščių patrauklumo, grožio bei giesmių, puikiai ir itin turiningai praleidžia laiką gamtoje, kaskart sužinodami vis daugiau. Be estetinio

grožio, čia svarbi ir aistra – pamatyti ir sužinoti daugiau. Svarbus sveikas rinkimo jausmas – kiek pamatėte naujų rūšių ar sugebėsite vėl jas atpažinti. Aktyvus domėjimasis paukščiais, „intymios” pažintys su jais kaip niekas didina gamtai neabejingų žmonių skaičių.

Šiuo metu narystė klube ne-mokama. Registruotis galima judėji-mo „Už gamtą” tinklalapyje www. uzgamta.com skyrelyje „Kaip tapti rėmėju”.

Judėjimo „Už gamtą” info

Ray Masiliūnas, gyvenantis **Oak Lawn, IL**, kartu su metinės prenumeratos mokesčiu atsiuntė „Draugui” ir 50 dol. auką. Labai ačiū už paramą.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ „Sietuvos“ draugovės sesės balandžio 8 d. 7 val. v. rengia Rūtos Šepetytės knygos „Between Shades of Gray“ sutiktuves Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre (14911 E. 127th St., Lemont, IL 60439). Sutiktuvėse dalyvaus autorė R. Šepetytė.

■ JAV LB Brighton Park apylinkės valdyba balandžio 10 d. po 10:30 val. r. šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje kviečia visus į Mozerio salę (4420 S. Fairfield Ave., Chicago) pietums. Vaišinsime „zuikiu“, kugeliu, burokėlių sriuba. Tel. pasiteiravimui 773-847-4855.

■ Jaunimo centro narių, rėmėjų ir aukotojų 2011 m. suvažiavimas vyks balandžio 10 d., sekmadienį, 12 val. p. p. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL). Kviečiame kuo daugiau dalyvauti.

■ Dailininkės Gemos Duobaitės Phillips retrospektyvinė darbų paroda Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) atidaroma balandžio 15 d. 7:30 val. v. Paroda veiks iki gegužės 15 d. Atidaryme dalyvaus darbų autorė G. Duobaitė Phillips.

■ Verbų sekmadienį, balandžio 17 d., Pasaulio lietuvių centro vakarinėje didžiosios salės dalyje (Lemont) Lietuvos Dukterų draugijos narės pardavinės pyragus ir kitokius gardumynus. Prekyba vyks nuo 9 val. r. iki 2 val. p. p. Kviečiame apsilankymu paremti Dukterų draugiją ir savo šventiniam Velykų stalui nusipirkti skanių tortų bei kitokių gardėsių.

■ Dailininkė Rasa Arbaitė, rašytojos Alės Rūtos duktė ir jos knygų iliustratorė, su vyru Russell Chamberlain atskrenda iš Los Angeles į Lietuvių rašytojų draugijos balandžio 17 d., sekmadienį, 1 val. p. p. ruošiamą literatūrinę popietę, skirtą rašytos Alės Rūtos gimimo sukakčiai paminėti. Popietė vyks Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636)

■ Balzeko lietuvių kultūros muziejuje šeštadienį, balandžio 30 d., 10 val. r. vyks klubo „Book-of-the-Month“ susirinkimas. Bus aptariama Antonette Sabonaitis knyga „Unte: Life in the Soviet Union as Seen Through the Eyes of a Child and a Teenager“. Knygą į anglų kalbą išvertė Gerald C. Tamkutonis. Diskusija vyks anglų kalba, jai vadovaus Sigita Balzekas. Knygą galima įsigyti muziejaus parduotuvėje. Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Mokestis – 5 dol. Daugiau informacijos galite gauti tel. 773-582-6500 arba rasti tinklalapyje www.balzekasmuseum.org

■ Gegužės 7 d., šeštadienį, Gedimino lituanistinėje mokykloje (St. Andrews Lutheran Church, 10 S. Lake St., Mun-

delein, IL 60060) bus švenčiama Mamyčių ir tėvų diena. Dalyvaus visa mokyklos vaikučių-tėvelių-mokytojų šeima. Svečiuosis Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo signatarė, aktorė Nijolė Oželytė. Norintys prekiauti mugėje kviečiami užsisakyti stalus (kaina – 25 dol.) tel. 847-668-1731 (Beata Ivanauskienė).

■ 2011 m. gegužės 15 d. 3 val. p. p. Lietuvių Opera kviečia į premjerą – Franz Lehar operetę „Grafas Liuksemburgas“. Spektaklis vyks J. Sterling Morton High School salėje (2423 S. Austin Blvd., Cicero, IL 60804). Bilietai parduodami „Lietuvėlėje“ (5741 S. Harlem Ave., Chicago, IL 60638), „Lithuanian Plaza Bakery & Deli“ (9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465), „Atlantic Express“ (2719 W. 71st St., Chicago, IL 60629). Paaukoję 300 dol. Lietuvių Operai, gaus 2 nemokamus VIP bilietus, paaukoję 200 dol. – gaus 1 nemokamą VIP bilietą. Informacija teikiama tel. 630-242-1888, tel. 630-833-1893 arba tel. 773-434-7919.

■ Lietuvių Opera kviečia įstaigas, organizacijas, profesionalus bei visus, norinčius reklamuotis 55-ajame jubiliejiname premjeros leidinyje, informaciją siųsti adresu 431 N. Silverleaf Blvd., Carol Stream, IL 60188 arba internetiniu adresu: operalt@gmail.com. Informacija teikiama tel. 630-242-1888 arba tel. 630-833-1893.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ Pianisto Rimanto Vingro koncertas Abbott Recital Hall, Joslyn Art Museum (2200 Dodge St., Omaha, NE 68102) vyks balandžio 16 d. 2 val. p. p. Programoje skambės M. K. Čiurlionio, F. Schubert, A. Scriabin kūriniai. Koncertą organizuoja Omaha-Šiauliai susigiminių miestų komitetas.

■ Organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ Cleveland skyriaus balandžio 17 d., Verbų sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos svetainėje jaunos šeiminių rūšia metinius pietus Lietuvos vaikams paremti. Tel. pasiteiravimui 440-546-0631(Stasė Kazlauskienė).

■ Madison-Vilnius susigiminiavusių miestų komitetas gegužės 21 d., šeštadienį, kviečia į tradicinę iškilmingą vakarienę, kuri vyks Madison Club (5 E. Wilson St., Madison, WI). Pagrindinė vakaro kalbėtoja – JAV ambasadorė Lietuvoje Anne E. Derse. 5 val. p. p. – kokiečiai, 7 val. v. – iškilminga vakarienė. Kaina suaugusiems – 40 dol., studentams ir senjorams – 35 dol. Prašoma vietų užsisakyti iš anksto. Čekius rašyti MVSC ir siųsti Daina Penkiunas, 109 Richland Lane, Madison, WI 53705. Norinčius dalyvauti prašoma pranešti iki gegužės 2 d. el. paštu aksa.milda@gmail.com arba tel.708-224-6240 (Milda Aksamitauskas).

Lietuvos garbės konsulatą Palm Beach mieste, Florida valstijoje, paminėjo Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimo dieną Kovo 11-ąją. Garbingi svečiai ir apylinkių lietuviai po oficialaus minėjimo susirinko privačiam pobūviui Lietuvos Respublikos garbės konsulo Stanley Balzekas, Jr. namuose.

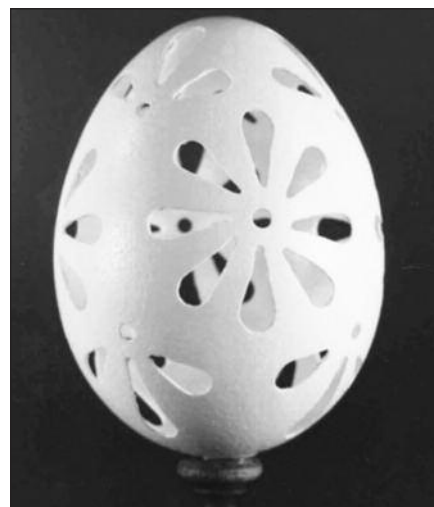
Nuotraukoje iš kairės: garbės konsulato Palm Beach raštvedys Martynas Taujanskas, Regina Greičiuvienė, LR garbės konsulas Stanley Balzekas, LR konsulas New York Aleksandras Kudaba, LR generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas, dr. Andrea Zotovas, Edis Kiela, Antanas Greičius, Rimgailė Zotovienė, Renata Armalaitė, Vilija Kiela, Regina Lagūnienė ir Robert Balzekas.

Garbės konsulato Palm Beach, FL info

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje balandžio 9 d., šeštadienį, 10 val. r. dailininkės Rasa Ibiaskienė ir Asta Zimkienė mokys, kaip išskutinėti meniškų margučius. Atsineškite dažytų, kietai virtų kiaušinių.

Aplankysite a. a. Ramutės Plioplytės ypatingą margučių parodą. Po užsiėmimo bus rodomas Daivos Bilienskienės filmas „Lietuvių tradiciniai valgiai“. Bus vaišės.

Būtina iš anksto registruotis telefonu 773-582-6500.

Šv. Kazimiero (Los Angeles) parapijos klebonas kun. Tomas Karanauskas su Dallas lituanistinės mokyklėlės „Varpelis“ mokytoja Živilė Doniene. **Kęstučio Truskūno nuotr.**

Dallas, TX, lietuvių telkinyje 2011 m. balandžio 28 d. 7 val. v. Holy Cross katalikų bažnyčioje (7000 Morning Star Dr., The Colony, Texas 75056) pirmą kartą bus aukojamos lietuviškos šv. Mišios. Jas atnašaus kun. Tomas Karanauskas, Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos klebonas. Kviečiame visus į Mišias atvykti su tautiniais drabužiais. Po pamaldų – pabendravimas.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais.
Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Skelbimų skyriaus tel.: 773-585-9500

Kazimiera Laikūnas, gyvenanti **Cleveland Heights, OH**, pratęsė kasmetinę „Draugo“ prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 100 dol. auką. Nuosirdžiai dėkojame Jums, kad mus skaitote ir dosniai remiate.